

V RAZPRAVI JE TUDI ŠOLANJE UČITELJEV

Ko bomo čez leta pregledovali potek naše šolske reforme, ne bomo mogli mimo leta 1955. Prineslo je marsikaj, kar bo znatno za nadaljnji razvoj našega šolstva. V tem letu se je v glavnih obrisih razčistilo tudi vprašanje učiteljskega izobraževanja.

Reševanje tega problema se je preneslo iz republike na zvezno področje. Podkomisija za učiteljsko izobraževanje, ki deluje v sklopu skupščinske zvezne komisije za šolsko reformo, je s pomočjo Zveznega zavoda za preučevanje šolstva in s pomočjo enakih republiških zavodov zavzela enotno stališče in tem vprašanju. Obrazložila ga je in utemeljila v obširnem referatu, predložjenem delovnemu sestanku skupščinske zvezne komisije za šolsko reformo, ki je bil v Beogradu dne 12. decembra 1955.

Celoten referat je bil objavljen v »Školskih novinah« dne 9. decembra 1955. Vse slovenske prosvetne delavce bi prav gotovo živo zanimali, pa je daleč preobsežen, da bi ga mogli kar takoj natisniti v slovenskem prevodu. Zanimanje za moramo zadovoljiti le s povzetkom nekaterih poglavij.

Družbena vloga in naloge naše bodoče obvezne šole ter tendence, ki prevladujejo povsod v svetu, naj bi se strokovno šolanje učitelstva pričelo v vsakem primeru po dovršeni srednji šoli, so dale osnovo in določile načela za ureditev našega bodočega učiteljskega šolanja.

Pri utemeljevanju potreb te reforme so naštele mnoge ugotovitve, ki jih je dala širša diskusija tudi pri nas. Povzame nam samo nekatere:

Enotna obvezna šola terja tudi enotno šolanje učitelstva. Le to zahtevajo tudi naloge, ki jih ima glede na pouk in vzgojo obvezna šola. Samo enotno šolanje in homogen učni kader bo zmogel kontinuirano, organizacijsko in pedagoško povezano učno ter vzgojno delo. Razredni in predmetni učni sistem morata biti takne oblike, da obvezne šole ne bosta razkrala na dva dela, od katerih bi vsak potreboval različno šolanje učitelstva. Temeljna pedagoška izobrazba je lahko samo tista, ki je naslonjena na poprejnijo popolno srednjošolsko splošno izobrazbo vključno na poznavanje družbenih ved, v prvi vrsti dialektičnega in historičnega materializma ter osnov politične ekonomije.

Javna diskusija je dala doslej 5 konkretnih predlogov za ureditev učiteljskega študija. Tudi ti predlogi so v glavnem že znani in so:

1. **SESTLETNA UCITELJSKA SOLA** bi sprejemala absolutne obvezne šole. Razdeljena naj bi bila na štiri letno gimnazijsko stopnjo (z določeno usmeritvijo k učiteljskemu poklicu) ter na dvoletno stopnjo za strokovno pedagoško izobraževanje. Ta stopnja bi pripravljala za razredni pouk, medtem ko bi se za pouk ne samo enega učnega predmeta, temveč za pouk skupine sorodnih predmetov v zadnjih razredih obvezne šole kandidati pripravili s poglobljenim študijem izbrane predmetne skupine. Po enem predlogu naj bi bil ta poglobljen študij fakultativen med dvoletnim pedagoškim kurzum, po drugem predlogu pa naj bi bil obvezno dopolnilni študij v obliki seminarstva in praktičnega dela.

2. **DVOLETNA UCITELJSKA (PEDAGOGSKA) AKADEMIJA** bi sprejemala slušatelje iz dovršene gimnazije in bi imela do neke mere značaj visoke šole. Njena notranja ureditev bi bila podobna ureditvi druge, to je strokovno-pedagoške stopnje pravkar opisane reformirane šestletne učiteljske.

3. **ŠTIRILETNA UCITELJSKA (PEDAGOGSKA) AKADEMIJA** bi imela začasno, to se pravi, dokler bo še stiska za učni kader, najprej dvoletno NIŽJO stopnjo, ki bo pripravljala za pouk po sistemu razrednih učiteljev (1.-4. razred), in za predhodni pouk od sistema razrednega učitelja k sistemu predmetnih učiteljev (5.-6. razred) ter prav tako dvoletno (nekaj časa morda le enoletno) VIŠJO stopnjo, ki bi pripravljala za predmetni pouk. Dokler bi učiteljska primanjkovala, bi bila druga stopnja še neobvezna.

4. **VISOKA PEDAGOGSKA ŠOLA** bi bila štiri letna in bi imela sedem oddelkov: Jezikovni oddelek (materinski jezik in književnost, tuj jezik, knjižničarstvo, elementi risanja in lepopedagoga);

historični oddelek (zgodovina z arheologijo, spomeniško varstvo, zemljepis z državno ureditvijo ter osnovami zadržarstva in trgovine); matematični oddelek (matematika s fiziko, kemijo, poznavanjem industrije in z osnovami knjigovodstva); biološki oddelek (biologija s kemijo, tehnologijo, poljedelstvom in somatsko kulturo); likovni oddelek (risanje z lepopisjem, modeliranjem, ročnim delom, zgodovino likovne umetnosti, zaščito kulturnih spomenikov in narodno zgodovino); glasbeni oddelek (petje, eno glasbilo, režija in dramska umetnost ali igralstvo, materinski jezik, estetsko čitanje in recitiranje); pedagoški oddelek (načela obče psihologije, mladinska in šolska psihologija, pedagogika z zgodovino pedagogike, specialna teorija pouka na prvi stopnji s tehničnimi in izobraževalnimi elementi, dalje metodika pouka predmetov izbrane grupe za višjo stopnjo obvezne šole.

Vsak učiteljski kandidat naj bi obvezno dovršil kurz pedagoškega oddelka in istočasno še kurz enega od prvih šestih oddelkov, ali z drugim besedami povedano, usposobil naj bi se za razredni pouk na nižji ter za pouk ene predmetne skupine na višji stopnji obvezne šole. S **PEDAGOGSKA SOLA** naj bi imela dve smeri: ena naj bi šolala ženske vzgojne osebe za predšolske ustanove, druga pa naj bi šolala učitelje za obvezno šolo, in to zopet učitelje za razredni in posebej učitelje za predmetni pouk.

Sola naj bi bila šestletna. Prva tri leta bi imela ne glede na poznejšo smer enoten učni program. To bi bil program srednje šole s poudarkom na umetniško-tehniških predmetih in telovadbi. Četrto leto bi bilo nekoliko diferencirano. V njem bi bili posamezni predmeti po prosti kandidaturi izbirni bolj ali manj poudarjeni. Kandidat bi se odločil za poglobljen študij nekega predmeta na račun skrcenega študija nekaterih drugih predmetov, ki pa ne smejo biti umetniško-tehniški ali pa telovadba. Psihologija in zgodovina vzgoje bi se počevala za vse v enakem obsegu. Dovošen študijski letnik z izpitom (srednjošolska matura) bi tistim dijakom, katerim bi učiteljski poklic ne ustrejal, nudil možnost, da bi se preusmerili in vpisali na univerzo ali na ustrezne visoke šole.

Peto leto bi se vzgojiteljska in učiteljska smer ločili, dasi bi ostali nekateri predmeti, n. pr. mladinska in pedagoška psihologija i. dr., še vedno skupni. Učiteljska smer bi se sedaj notranje delila. Usposabljal bi na eni strani za razredni pouk in za pouk tistega učnega predmeta, v katerega je v poglobljen kandidatu že v četrtim letniku in katerega bo učil na višji stopnji obvezne šole, v drugem odsepu pa bi ta smer pripravljala kandidatu za pouk treh učnih predmetov na višji stopnji obvezne šole.

Predloženi predlogi so si po svojem jedru drug drugemu dokaj blizu. Zvezna podkomisija za reformo učiteljskega izobraževanja je vse podrobno proučila in predlaga kot najustreznejši naslednji študij za učitelje naše obvezne šole:

STUDIJSKI NA PEDAGOSKI AKADEMIJI.

Trajal bi štiri leta in bi se osredotočil na:

- a) družbene znanosti (zgodovina filozofije, sociologija, politična ekonomija, jugoslovanska književnost, domača in svetovna mladinska književnost);
- b) pedagoške predmete (obča pedagogika, zgodovina pedagogike, obča, mladinska in pedagoška psihologija, didaktika in posebna metodika ter šolsko delo; v sklopu predmetov pedagoške skupine bi delovali še krožki za tehnično, estetsko in telesno vzgojo);
- c) tuj jezik;
- d) vsak slušatelj bi se odločil po prosti izbiri za predmet ali za grupo predmetov, ki jo bo počeval na višji stopnji obvezne šole (prirodne znanosti, družbene znanosti, telesna, tehnična ali estetska vzgoja, tuj jezik).

Podrobnejša notranja ureditev študija se bo ravnala po dokončni strukturi predmetnika in učnega načrta obvezne šole. Pedagoška akademija bi mogla prevzeti tudi pedagoško izobraževanje absolventov fakultet in drugih visokih šol, kateri bi se odločili za poklic srednjegošolskega profesorja. Doletje in kjer bo še pomislili

Pred reformo strokovnega šolstva

Iz navedenega sledi, da je predlagani sistem učiteljskega šolanja v svojem bistvu enak onemu, ki ga je dne 13. aprila 1955 naša republiška Komisija za preučevanje šolstva predlagala seji SPK LRS in pozneje, t. j. 24. maja 1955, skupno s Sekretariatom SPK LR Slovenije in Sekretariatom SPK LR Hrvatske predlagala skupščini Zvezni komisiji za šolsko reformo.

Razen rednega učiteljskega šolanja predvideva naert še nadaljnje dopolnilno pedagoško izobraževanje učitelstva po izkusnjah že obstoječih pedagoških centrov. Vsaka republika naj bi imela tudi po več pedagoških centrov za nadaljnje izobraževanje učiteljev obvezne šole in po en republiški pedagoški center za nadaljnje izobraževanje srednješolskih profesorjev.

Šolstvo v območju okraja Maribor

Stalni germanski pritisk na naši severni meji je silil že v času avstroogrške monarhije naše izobraževanje, da so gojili domači govor in ga ohranili posebno v tedanjih ljudskih šolah. Pri tej nalogi so se vneto izkazali mnogi napredni učitelji, profesorji in narodno usmerjeni duhovniki ter narodnoobrambena organizacija CMD, ustanovljena proti pomembnemu »Schulverleib« in »Südmark«.

Predvsem velja to za Henrika Schreinerja, ki je bil kot zavezanec Slovenec več desetletij osrednja slovenska pedagoška osebnost. Med dvema vojnama so mnogi njegovi učenci in drugi slovenski izobraženci, ki so vsi izšli iz ljudstva, začeli organizirati osnovne, meštarske in srednje šole, pa tudi prosvetna in kulturna društva in ustanove, kakor so bile: Pedagoška centrala, Ljudska univerza, Študijska knjižnica, Zgodovinsko društvo, Pokrajinski muzej in Slovensko narodno gledališče.

Tako je bilo v preteklosti. V sedanosti pa so dani vsi pogoji za še večjo in neovirano rast vsega, kar je bilo na tem področju že storjenega za dvig izobrazbe in materialne ter duhovne kulture socialističnega človeka. Maribor, ta naš severni mejnjak s svojim zaledjem, se tega v polni meri zaveda. Skozl stoletja razarodovan, med vojno hudo razdejan, se dviga v svobodi iz vojnih ruševin vedno hitreje. Ob deseti obletnici osvoboditve lahko ugotovimo, da postaja center šolstva severne Slovenije in žarišče novih stremenj v smeri nove socialistične vzgoje in kulture. Mesto Maribor je imelo leta 1949 s svojimi 61.000 prebivalci naslednje vzgojne ustanove: štiri otroške vrtnice, 22 osnovnih šol, 5 meštarskih šol, 1 popolno in 1 ne popolno realno gimnazijo, popolno klasično gimnazijo, dve učiteljski, trgovsko akademijo, pet nižjih strokovnih šol in 5 poklicnih nadaljevalnih šol, tako da je bilo v vseh teh šolah vključenih 11.402 učencev oziroma dijakov. V dobi stare Jugoslavije je bila dograjena edina šolska stavba sedanje VII. in VIII. osnovne šole na Taboru v Zolgerjevi ulici. Gimnazijski poslopje II. gimnazije je bilo dograjeno šele po drugi svetovni vojni v dobi socialistične izgraditve.

Sredi vedno aktivnejše borbe ter zmagovitih pohodov napredni stremjenj v šolstvu je začela naš narod najhujša okupacijska v slovenski zgodovini, doba najneumnijšega krvavega razarodovanja, pa tudi doba največje žalosti narodne revolucije. V težnji za čimprejšnjo in popolno likvidacijo slovenskega naroda se je okupator s posebno vneto spravil na uničenje slovenskega šolstva na vsem, kakor je to imenovali »vključno ozemlje severovzhodne Slovenije, posebno pa v Mariboru. Nasilno je razgal vse slovensko učitelstvo ter ga nadomestil s svojimi najaktivnejšimi ekspozienti, ki so se sadistično lotili zločinske razarodovalne naloge. Kljub temu, da je bila doba okupacije za nacistični pomembni aparat prekratka, je bila dovolj dolga, da je lahko napravila občutno moralno škodo na naslednji generaciji šolske mladine. Srca je bila, da se je zedinil šolski pouk med dru-

ga učiteljski poklic. Prav tako posebna srednja šola ne bi onemogočila absolutnemu drugih gimnazijskih tipov ali celo absolutnomu srednjih strokovnih šol, da se pod določenimi pogoji ne bi mogli vpisati na pedagoško akademijo.

Naše desetletno vojno delo je prineslo na kulturnem in gospodarskem polju mnogo sprememb. Tudi industrija je ob uporabi novih izdelkov znanosti in tehnike rastla s hitrim tempom. Naše strokovne šole, ki so se oaraleto razvijale in ustvarjale pri tem široko mrežo šol za kvalificirane delavce in tehnični kader, so dale našemu gospodarstvu kar lepo število kvalificiranih delavcev, mojstrov in tehnikov. Ti so opravili in še opravljajo pionirsko delo v dvigu storilnosti dela, kar je eden najvažnejših pogojev za zmago novega družbenega reda. Pri sami rasti kvalitetnega kadra in pri razširjanju mreže strokovnega šolstva pa se pojavljajo nekateri problemi, ki zavirajo normalni razvoj našega strokovnega šolstva. Če hočemo govoriti o dvigu storilnosti dela, to se pravi o obvladovanju tehničnih operacij in o uvajanju novih tehnoloških procesov v vseh vejah našega gospodarstva ter isto-

Šolstvo v območju okraja Maribor

znatno dvignili tudi učni uspeh, ki je povprečno 80 odstoten. Novozgrajeni šol, vrtec in zavodov je skupno 28, od katerih sta največji in najodločnejši ostanova šola na Tezmem in gimnazija na Ravnah. Adaptiranih je bilo 9 zgradb, 3 so še v popravilu oziroma dozidavi, delajo pa nove šole v Pamečah, Slivniku, Planini na Pohorju, Mislinjah, Mariboru, Pobrežju, Oplotnici in v Pesnici. 124 učilnic v okraju je dobilo tudi sodobno opremo.

Isti porast je tudi na srednjih šolah, ki so doživle, kakor osnovne, tudi svojo organizacijsko in kvalitivno preobrazbo. Število 15 srednjih šol v območju sedanjega mariborskega okraja s 105 oddelki, 3.568 dijakov in 188 predavateljev je naraslo v 10 letih na 52 srednjih šol s 444 oddelki, ki jih obiskuje 14.223 dijakov, poučuje pa na njih 444 učiteljev. Dejstvo, da konča osemletno šolsko obveznost v zaključnem razredu le 20 odstotkov dijakov, je vzrok, da so še šolske oblasti, Pedagoško društvo in vsa javnost začeli bavit s problemom naše šolske reforme v zveznem merilu.

Takoj po osvoboditvi sta začeli delati dve popolni gimnaziji: Klasična in I. gimnazija na Lenjnovem trgu, njima se je pridružil II. gimnazija na Taboru in 1955 samostojna šola v Ravnah na Korokem. V šolskem letu 1946-47 je bila ustanovljena tudi Delavska gimnazija v Mariboru kot prva te vrste v državi, ki so jo obiskovali predvsem oni, ki jim je bil zaradi socialnih in političnih razmer v predvojni Jugoslaviji onemogočen nadaljnji študij, ali oni, ki so ga morali zaradi vojne oziroma udeležbe v NOV prekiniti.

V teku devetih let je izšla iz te gimnazije cela vrsta delavcev izobrazencev, ki danes opravljajo pri socialistični izgradnji svoje koristno delo. Nižje delavske gimnazije so bile ustanovljene tudi na Ravnah, v Slovenj Gradcu, Vučnici in Slov. Bistrici.

Iz dveh strokovnih šol jih je po osvoboditvi zrastle sedem: iz bivše Trgovske akademije je nastala Srednja ekonomska šola, kateri je priključena Srednja administrativna šola in Enoletna ekonomska tečaj za aktiviste z dovršeno srednjo šolo. Dalje so še Srednja medicinska in bolnišniška šola ter tečaj za otroške negovalke.

Glasbeno kulturo dvigajo med ljudstvom Srednja glasbeno šola v Mariboru ter Nižje glasbene šole Maribor-Tabor, Ruše, Slovenska Bistrica, Ravne in Slovenj Gradec, poleg teh pa ljudskoprosvetne glasbene šole Hermankova v Mariboru, v Lenartu in v Poljčanah. Značaj srednje šole ima tudi triletna Industrijska šola kemične stroje v Rušah s 110 učenci!

Tudi štiri letno učiteljske v Mariboru se je leta 1945 razvil v petletno s 525 dijaki (prej 70 dijakov). Srednja kmetijska šola v Mariboru s svojim posebnim dvoletnim tečajem za aktiviste izpolnjuje s svojimi 216 učenci važno vlogo v smeri modernizacije našega, predvsem zadružnega kmetijstva. Število dijakov na današnjih strokovnih šolah je naraslo od predvojnega za 305 odstotkov, kar nazorno prikazuje prizadevanje naše države za usposabljanje potrebne strokovnega kadra v vseh panogah našega gospodarstva.

Šolstvo v območju okraja Maribor

Naše desetletno vojno delo je prineslo na kulturnem in gospodarskem polju mnogo sprememb. Tudi industrija je ob uporabi novih izdelkov znanosti in tehnike rastla s hitrim tempom. Naše strokovne šole, ki so se oaraleto razvijale in ustvarjale pri tem široko mrežo šol za kvalificirane delavce in tehnični kader, so dale našemu gospodarstvu kar lepo število kvalificiranih delavcev, mojstrov in tehnikov. Ti so opravili in še opravljajo pionirsko delo v dvigu storilnosti dela, kar je eden najvažnejših pogojev za zmago novega družbenega reda. Pri sami rasti kvalitetnega kadra in pri razširjanju mreže strokovnega šolstva pa se pojavljajo nekateri problemi, ki zavirajo normalni razvoj našega strokovnega šolstva. Če hočemo govoriti o dvigu storilnosti dela, to se pravi o obvladovanju tehničnih operacij in o uvajanju novih tehnoloških procesov v vseh vejah našega gospodarstva ter isto-

znatno dvignili tudi učni uspeh, ki je povprečno 80 odstoten. Novozgrajeni šol, vrtec in zavodov je skupno 28, od katerih sta največji in najodločnejši ostanova šola na Tezmem in gimnazija na Ravnah. Adaptiranih je bilo 9 zgradb, 3 so še v popravilu oziroma dozidavi, delajo pa nove šole v Pamečah, Slivniku, Planini na Pohorju, Mislinjah, Mariboru, Pobrežju, Oplotnici in v Pesnici. 124 učilnic v okraju je dobilo tudi sodobno opremo.

Isti porast je tudi na srednjih šolah, ki so doživle, kakor osnovne, tudi svojo organizacijsko in kvalitivno preobrazbo. Število 15 srednjih šol v območju sedanjega mariborskega okraja s 105 oddelki, 3.568 dijakov in 188 predavateljev je naraslo v 10 letih na 52 srednjih šol s 444 oddelki, ki jih obiskuje 14.223 dijakov, poučuje pa na njih 444 učiteljev. Dejstvo, da konča osemletno šolsko obveznost v zaključnem razredu le 20 odstotkov dijakov, je vzrok, da so še šolske oblasti, Pedagoško društvo in vsa javnost začeli bavit s problemom naše šolske reforme v zveznem merilu.

Takoj po osvoboditvi sta začeli delati dve popolni gimnaziji: Klasična in I. gimnazija na Lenjnovem trgu, njima se je pridružil II. gimnazija na Taboru in 1955 samostojna šola v Ravnah na Korokem. V šolskem letu 1946-47 je bila ustanovljena tudi Delavska gimnazija v Mariboru kot prva te vrste v državi, ki so jo obiskovali predvsem oni, ki jim je bil zaradi socialnih in političnih razmer v predvojni Jugoslaviji onemogočen nadaljnji študij, ali oni, ki so ga morali zaradi vojne oziroma udeležbe v NOV prekiniti.

V teku devetih let je izšla iz te gimnazije cela vrsta delavcev izobrazencev, ki danes opravljajo pri socialistični izgradnji svoje koristno delo. Nižje delavske gimnazije so bile ustanovljene tudi na Ravnah, v Slovenj Gradcu, Vučnici in Slov. Bistrici.

Iz dveh strokovnih šol jih je po osvoboditvi zrastle sedem: iz bivše Trgovske akademije je nastala Srednja ekonomska šola, kateri je priključena Srednja administrativna šola in Enoletna ekonomska tečaj za aktiviste z dovršeno srednjo šolo. Dalje so še Srednja medicinska in bolnišniška šola ter tečaj za otroške negovalke.

Glasbeno kulturo dvigajo med ljudstvom Srednja glasbeno šola v Mariboru ter Nižje glasbene šole Maribor-Tabor, Ruše, Slovenska Bistrica, Ravne in Slovenj Gradec, poleg teh pa ljudskoprosvetne glasbene šole Hermankova v Mariboru, v Lenartu in v Poljčanah. Značaj srednje šole ima tudi triletna Industrijska šola kemične stroje v Rušah s 110 učenci!

Tudi štiri letno učiteljske v Mariboru se je leta 1945 razvil v petletno s 525 dijaki (prej 70 dijakov). Srednja kmetijska šola v Mariboru s svojim posebnim dvoletnim tečajem za aktiviste izpolnjuje s svojimi 216 učenci važno vlogo v smeri modernizacije našega, predvsem zadružnega kmetijstva. Število dijakov na današnjih strokovnih šolah je naraslo od predvojnega za 305 odstotkov, kar nazorno prikazuje prizadevanje naše države za usposabljanje potrebne strokovnega kadra v vseh panogah našega gospodarstva.

Šolstvo v območju okraja Maribor

Naše desetletno vojno delo je prineslo na kulturnem in gospodarskem polju mnogo sprememb. Tudi industrija je ob uporabi novih izdelkov znanosti in tehnike rastla s hitrim tempom. Naše strokovne šole, ki so se oaraleto razvijale in ustvarjale pri tem široko mrežo šol za kvalificirane delavce in tehnični kader, so dale našemu gospodarstvu kar lepo število kvalificiranih delavcev, mojstrov in tehnikov. Ti so opravili in še opravljajo pionirsko delo v dvigu storilnosti dela, kar je eden najvažnejših pogojev za zmago novega družbenega reda. Pri sami rasti kvalitetnega kadra in pri razširjanju mreže strokovnega šolstva pa se pojavljajo nekateri problemi, ki zavirajo normalni razvoj našega strokovnega šolstva. Če hočemo govoriti o dvigu storilnosti dela, to se pravi o obvladovanju tehničnih operacij in o uvajanju novih tehnoloških procesov v vseh vejah našega gospodarstva ter isto-

znatno dvignili tudi učni uspeh, ki je povprečno 80 odstoten. Novozgrajeni šol, vrtec in zavodov je skupno 28, od katerih sta največji in najodločnejši ostanova šola na Tezmem in gimnazija na Ravnah. Adaptiranih je bilo 9 zgradb, 3 so še v popravilu oziroma dozidavi, delajo pa nove šole v Pamečah, Slivniku, Planini na Pohorju, Mislinjah, Mariboru, Pobrežju, Oplotnici in v Pesnici. 124 učilnic v okraju je dobilo tudi sodobno opremo.

Isti porast je tudi na srednjih šolah, ki so doživle, kakor osnovne, tudi svojo organizacijsko in kvalitivno preobrazbo. Število 15 srednjih šol v območju sedanjega mariborskega okraja s 105 oddelki, 3.568 dijakov in 188 predavateljev je naraslo v 10 letih na 52 srednjih šol s 444 oddelki, ki jih obiskuje 14.223 dijakov, poučuje pa na njih 444 učiteljev. Dejstvo, da konča osemletno šolsko obveznost v zaključnem razredu le 20 odstotkov dijakov, je vzrok, da so še šolske oblasti, Pedagoško društvo in vsa javnost začeli bavit s problemom naše šolske reforme v zveznem merilu.

Takoj po osvoboditvi sta začeli delati dve popolni gimnaziji: Klasična in I. gimnazija na Lenjnovem trgu, njima se je pridružil II. gimnazija na Taboru in 1955 samostojna šola v Ravnah na Korokem. V šolskem letu 1946-47 je bila ustanovljena tudi Delavska gimnazija v Mariboru kot prva te vrste v državi, ki so jo obiskovali predvsem oni, ki jim je bil zaradi socialnih in političnih razmer v predvojni Jugoslaviji onemogočen nadaljnji študij, ali oni, ki so ga morali zaradi vojne oziroma udeležbe v NOV prekiniti.

V teku devetih let je izšla iz te gimnazije cela vrsta delavcev izobrazencev, ki danes opravljajo pri socialistični izgradnji svoje koristno delo. Nižje delavske gimnazije so bile ustanovljene tudi na Ravnah, v Slovenj Gradcu, Vučnici in Slov. Bistrici.

Iz dveh strokovnih šol jih je po osvoboditvi zrastle sedem: iz bivše Trgovske akademije je nastala Srednja ekonomska šola, kateri je priključena Srednja administrativna šola in Enoletna ekonomska tečaj za aktiviste z dovršeno srednjo šolo. Dalje so še Srednja medicinska in bolnišniška šola ter tečaj za otroške negovalke.

Glasbeno kulturo dvigajo med ljudstvom Srednja glasbeno šola v Mariboru ter Nižje glasbene šole Maribor-Tabor, Ruše, Slovenska Bistrica, Ravne in Slovenj Gradec, poleg teh pa ljudskoprosvetne glasbene šole Hermankova v Mariboru, v Lenartu in v Poljčanah. Značaj srednje šole ima tudi triletna Industrijska šola kemične stroje v Rušah s 110 učenci!

Tudi štiri letno učiteljske v Mariboru se je leta 1945 razvil v petletno s 525 dijaki (prej 70 dijakov). Srednja kmetijska šola v Mariboru s svojim posebnim dvoletnim tečajem za aktiviste izpolnjuje s svojimi 216 učenci važno vlogo v smeri modernizacije našega, predvsem zadružnega kmetijstva. Število dijakov na današnjih strokovnih šolah je naraslo od predvojnega za 305 odstotkov, kar nazorno prikazuje prizadevanje naše države za usposabljanje potrebne strokovnega kadra v vseh panogah našega gospodarstva.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Šolstvo v območju okraja Maribor

Naše desetletno vojno delo je prineslo na kulturnem in gospodarskem polju mnogo sprememb. Tudi industrija je ob uporabi novih izdelkov znanosti in tehnike rastla s hitrim tempom. Naše strokovne šole, ki so se oaraleto razvijale in ustvarjale pri tem široko mrežo šol za kvalificirane delavce in tehnični kader, so dale našemu gospodarstvu kar lepo število kvalificiranih delavcev, mojstrov in tehnikov. Ti so opravili in še opravljajo pionirsko delo v dvigu storilnosti dela, kar je eden najvažnejših pogojev za zmago novega družbenega reda. Pri sami rasti kvalitetnega kadra in pri razširjanju mreže strokovnega šolstva pa se pojavljajo nekateri problemi, ki zavirajo normalni razvoj našega strokovnega šolstva. Če hočemo govoriti o dvigu storilnosti dela, to se pravi o obvladovanju tehničnih operacij in o uvajanju novih tehnoloških procesov v vseh vejah našega gospodarstva ter isto-

znatno dvignili tudi učni uspeh, ki je povprečno 80 odstoten. Novozgrajeni šol, vrtec in zavodov je skupno 28, od katerih sta največji in najodločnejši ostanova šola na Tezmem in gimnazija na Ravnah. Adaptiranih je bilo 9 zgradb, 3 so še v popravilu oziroma dozidavi, delajo pa nove šole v Pamečah, Slivniku, Planini na Pohorju, Mislinjah, Mariboru, Pobrežju, Oplotnici in v Pesnici. 124 učilnic v okraju je dobilo tudi sodobno opremo.

Isti porast je tudi na srednjih šolah, ki so doživle, kakor osnovne, tudi svojo organizacijsko in kvalitivno preobrazbo. Število 15 srednjih šol v območju sedanjega mariborskega okraja s 105 oddelki, 3.568 dijakov in 188 predavateljev je naraslo v 10 letih na 52 srednjih šol s 444 oddelki, ki jih obiskuje 14.223 dijakov, poučuje pa na njih 444 učiteljev. Dejstvo, da konča osemletno šolsko obveznost v zaključnem razredu le 20 odstotkov dijakov, je vzrok, da so še šolske oblasti, Pedagoško društvo in vsa javnost začeli bavit s problemom naše šolske reforme v zveznem merilu.

Takoj po osvoboditvi sta začeli delati dve popolni gimnaziji: Klasična in I. gimnazija na Lenjnovem trgu, njima se je pridružil II. gimnazija na Taboru in 1955 samostojna šola v Ravnah na Korokem. V šolskem letu 1946-47 je bila ustanovljena tudi Delavska gimnazija v Mariboru kot prva te vrste v državi, ki so jo obiskovali predvsem oni, ki jim je bil zaradi socialnih in političnih razmer v predvojni Jugoslaviji onemogočen nadaljnji študij, ali oni, ki so ga morali zaradi vojne oziroma udeležbe v NOV prekiniti.

V teku devetih let je izšla iz te gimnazije cela vrsta delavcev izobrazencev, ki danes opravljajo pri socialistični izgradnji svoje koristno delo. Nižje delavske gimnazije so bile ustanovljene tudi na Ravnah, v Slovenj Gradcu, Vučnici in Slov. Bistrici.

Iz dveh strokovnih šol jih je po osvoboditvi zrastle sedem: iz bivše Trgovske akademije je nastala Srednja ekonomska šola, kateri je priključena Srednja administrativna šola in Enoletna ekonomska tečaj za aktiviste z dovršeno srednjo šolo. Dalje so še Srednja medicinska in bolnišniška šola ter tečaj za otroške negovalke.

Glasbeno kulturo dvigajo med ljudstvom Srednja glasbeno šola v Mariboru ter Nižje glasbene šole Maribor-Tabor, Ruše, Slovenska Bistrica, Ravne in Slovenj Gradec, poleg teh pa ljudskoprosvetne glasbene šole Hermankova v Mariboru, v Lenartu in v Poljčanah. Značaj srednje šole ima tudi triletna Industrijska šola kemične stroje v Rušah s 110 učenci!

Tudi štiri letno učiteljske v Mariboru se je leta 1945 razvil v petletno s 525 dijaki (prej 70 dijakov). Srednja kmetijska šola v Mariboru s svojim posebnim dvoletnim tečajem za aktiviste izpolnjuje s svojimi 216 učenci važno vlogo v smeri modernizacije našega, predvsem zadružnega kmetijstva. Število dijakov na današnjih strokovnih šolah je naraslo od predvojnega za 305 odstotkov, kar nazorno prikazuje prizadevanje naše države za usposabljanje potrebne strokovnega kadra v vseh panogah našega gospodarstva.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Razstava učbenikov in učil za pouk tujih jezikov

Od 13. do 20. novembra t. l. je vršla v glasbeni dvorani I. gimnazije v Ljubljani razstava učbenikov (tujih in domačih) za pouk tujih jezikov. Organiziral jo je inspektorat SPK LRS ob dejavnih pomoči Britanskega sveta v Beogradu in Francoskega inštituta v Zagrebu, ki sta dala na razpoložljiv izbor sodobne produkcije lastnih učbenikov, učil in metodskih del. Retrospektivni del, ki naj bi pojasnil slovenski razvoj na tem področju, je uredil Slovenski šolski muzej. Nekateri rariteti je prispevala Narodna in univerzitetna knjižnica.

Medtem ko se v Britonici omejlji (po osnovni zamisli razstave) na učbenike za pouk angleščine kot drugega jezika, so Francozi razpoložili bogato knjižnico žetev z vseh pedagoških področij od predšolske dobe nadalje. To delstvo je zaradi pomanjkanja prostora prvotno sicer vzdajalo pomisleke, vendar so se med trajanjem razstave ti pomisleki sprevrgli v spoštno odobravanje, obenem pa so ljubitelji pedagoške knjižne prakse morali obžalovati, da nam po vzgledu Francozov tudi Angličani ni nudila učitka in pouka z izborom svojih najboljših del za pouk vseh predmetov, saj vemo, da z njimi obiluje.

Pomen te razstave, katere francoski del je od 6. decembra t. l. bil razpložen v Marijboru, je vsekakor navdih in pobuda za našo domačo produkcijo učbenikov ne le tujih jezikov, ampak učbenikov sploh. Pedagoški realizem, ki ga je sprožila nenasatna prelomna borba za humaniteto in znanstveni svetovni nazor, traja v svojem bistvu kljub drugačnim etiketam še danes. Svarni, na znanstveno utemeljenih delstvih osnovani pristop k mlademu človeku, k izobrazbenim predmetom, izobrazbenemu in vzgojnemu aktu, je po dolgotrajnem razčiščevalnem delu in po borbah iz rodu v rodu zoper nevrstne ostaline show-bizlike pokazal - in to smo videli zlasti v francoskem delu razstave - kakšne čudovite možnosti so nam odprte, da bomo, ako se nam posreči združiti v skupnem prizadevanju znanost v vseh njenih panogah za umestitev in tehniko, približala mlademu človeku znanje o človeku, družbi in prirodi v vsaki njegovi polnosti, obenem pa tudi v takni obliki, da se bo pouk iz sive pedanterije, kar je bil na žalost le preogostjo v preteklosti, prerodil v pravo življenjsko slast.

Ako naj se povrnemo k pouku tujih jezikov, moramo poudariti, da je razstava zrasla iz resnične potrebe. Delo, ki gana področju tujih jezikov po neštetihi razredih srednjih šol opravišajo dan na dan tovariši učitelji in profesorji, je težko in zapleteno. Kdor se je kdaj poskusil na tem področju, bo moral to priznati. Težava pa ni o toliko v znanstveni vsebini pouka, kolikor v metodiški poti, ki naj pripelje dijak do znanja, kakršnega predpisuje naš učni načrt. Seveda pa se z metodskim znanjem neogibno družijo znanstvena doganost pouka tujih jezikov, kakor to velja tudi za druge predmete, saj je znanstveni napredek zadnjih sto let tudi pouku tujih jezikov prisnel lepih darov.

Kdo ne bi poznal ugotovitev, ki jih je od začelka minulega stoletja prinisala in jih še vedno prinisala lingvistika? Psiholo

gija je nagradila ogromno gradiva in tudi že zaključeni konstatci o tem, s pomočjo katerih in kakšnih duševnih procesov si učenec prisvaja jezikovno znanje. Fiziologija govornih organov in z njo povezani vedni fonetika in fonologija ter nauk o intonaciji pomenijo gotovo pomemben korak naprej za pouk jezikov. Končno ne smemo pozabiti še tehniških sredstev, to se pravi raznih aparatov kot so gramofon, radio, magnetofon, kinoprojektor, ki prvotno niso bili zgrajeni za potrebe pouka, pa so napredni pedagogi in metodiki hitro spoznali njihov pomen za pouk sploh, posebej pa še v nekatereh ozirih za pouk tujih jezikov.

Ravno zato, ker so za praktično delo v razredih osnovne težave in metodah, bo razumljivo, zakaj so organizatorji pokušali zbrati taka dela, v katerih se sreali novo metodsko hotenje. Zlasti za angleščino je razstava razpoložila več specialnih metodskih knjig, v katerih avtorji skušajo razčleniti metodsko problematiko pouka tujih jezikov (Palmer, West, Gatenby). Predvsem se opaja na nižji stopnji kot osnovna metodska tendenca želja, da bodi pouk radosten, nazoren, misleno in čustveno prilagojen razvojnemu štadiju dijak, odev njegove se deloma otroške duševnosti. Zato nam dajmo mnogo slik, ki pa naj bodo na umetniški višini, sočne v barvah, v prizorih pa približane svetu deklice ali dečka 10-13 let. Slike nam delno pomagajo, da se izognemo sivini doktrinalnega in formalističnega načina pouka, ki je dedičina časov, ki se jih neradi spominjamo; Radostno noto dajeta pouku tudi glasbina in petje. Ob petju se z lahkoto bogati dijakov besedni zaklad in tudi jezikovna idiomatika, ritmična razgibanost pesmi pa čudežno podpira zapomnitev.

Gramofon, ki nam tu ob bogati zalogi plošč s tujimi narodnimi pesmimi, prozimi, sestavki, deklamacijami, dialogi in igrami izkazuje odlične usuge, je lahko prva dosegljiva točka v programu opremljanja naših srednjih šol s sodobnimi učili za moderne jezike, in to tem bolj, ker že imamo lastno produkcijo in so gramofoni po svoji ceni dostopni tudi skromnejšim proračunom.

Idealno sodobno sredstvo za pouk jezikov je vsekakor magnetofon. Vendar se nimamo domaće proizvodnje tega aparata. Nabava iz tujine pa je predraga, saj skoraj sleherni tip presega s faktorjem pol milijona. Podobno velja za kino projektorje, čeprav jih nekateri šole že imajo. Veliko nam na tem področju obeta »iskra«.

Kako posrečeno se dajo za pouk tujih jezikov izkoristiti radijski prenosil, je pokazala skušnjava v narodni republiki Hrvaški, kjer že nekaj let tudi izhaja poseben vestnik (Radio u školi.) Radijske uve gotovo odstranjujejo iz šole nevarno motonost pouka in poleg vseh

drugih naprednih učnih pripomočkov pomagajo ustvarjati moderni stil šolskega dela.

Vedno bolj aktualno postaja v naših šolah vprašanje šolskega in domačega branja. Zlasti v angleškem oddelku razstave se je opazila uporna želja pedagoga, da čimprej pripelje dijaka do branja. Mislim, da je ta njegova želja utemeljena in pravilna. Branje je prvi dijakov praktični triumf. Vendar nastaja vprašanje izbora snovi, ki bodi za posamezne razvojne stadije privlačna, in vprašanje stopnjevanja besednega zaklada. Tudi vprašanje utrudljivosti dija v deklica igra pri tem svojo vlogo. Zato je prišlo v angleški jezikovni pedagogiji do poenostavljenih skrajšanih izdaj dobrih del tako ljudske kot umetniške in znanstvene književnosti. Vprašanje čitave je pri nas, kjer dozorevajo rodovi, ki že šest do sedem let študirajo angleščino ali francosčino, nad vse aktualno.

Razstavo so obiskali številni prosvetni delavci. Koristno je bilo, da bi na straneh tega svojega glasila izrekli svoje mnenje o smernikih, ki se nakazujejo za naše nadaljnje delo pri dviganju kvalitete učbenikov za tuje jezike, in to z vidika vsebine, metode in prezentacije. Tako Zahodna Evropa, kakor tudi Sovjetska zveza sta vsaj načelno, neredko pa tudi že praktično na tem področju osvojlji naslednja načela za osnovni pouk: 1. osnovni besedni zaklad, (prof. Ogdena »Basic English« v Angliji, prof. Thorndikea Osnovni vokabular v Ameriki, »Français élémentaire« v Franciji ter prof. Hagboltova dela v Angliji in Ameriki);

2. osnovne strukturne tvorbe (prof. Gatenbyeva zbirka v knjigi »A General Service of Wall Pictures« in A. S. Hornbyja »A Guide to Patterns and Usage in English«, »Français élémentaire« in prof. Hagboltova dela v Ameriki);

3. stopnjevano čtivo (graded reading, začenši z besednim zakladom 250 besed pa stopnjema navzgor do 5 tisoč besed, pri čemer stopnjevanje ni samo leksičnega, ampak tudi vsebinskega značaja, t. j. vse bolj zahtevno v skladu z razvojem dijakove psihike);

4. avdio-vizualno ponazorjevanje zlasti na nižji, pa v prikladni obliki tudi na višji stopnji; za naše možnosti sta na tem področju dosegljivi dve skupini učil: elektrogramofon z regulatorjem brzine in zvoničnikom ter stenske slike s priročnikom za učitelja;

5. z metodiške platj je skoro brez izjeme po vsem svetu sprejeta prečiščena direktna metoda, ki izhaja od načela, da je standardna oblika jezika govor, in skuša to načelo uveljaviti ob izkoristitvi avdio-vizualnih pripomočkov, zlasti na osnovni stopnji;

6. kar se tiče gradiva, naj bodo sestavki vedno približani duhovnemu svetu mladega človeka, izogibajo naj se toge sistematike, in zlasti na osnovni

IZ UPRAVE

Prosimo, naj naročniki plačajo upravlja zaostalo naročnino (do 1. nov. 1955) na tekoči račun: 60-KB-1-Z-149. Od 1. novembra 1955 dalje se naročnina za naš list plačuje OBENEM S ČLANARINO družstvenemu blagajniku.

Sindikalni in društveni blagajniki pazite na to, da redno pobereate tudi naročnino za Prosvetnega delavca od vseh članov (mesečno 25 din) in nam jo obenem s točnim pojasnilom nakažete TROMESEČNO.

E. Tiran:

Pripombe k našim sedanjim čitankam

Pravzaprav k našim »sedanjim« v ušesih, da ne bo pomote. Po stili razmer so namreč v rabi tudi še vse prejšnje, starejše izdaje.

Kako je s to rečjo drugje, ne vem; morda kje boljše, še bolj verjetno pa je slabše. Na naši šoli sem ugotovil:

Čitanko iz 1949-1951 uporablja letos še 9,7% otrok, iz leta 1952-1953 še 37,2%, ostalih 53%, torej komaj dobra polovica, pa ima novo izdajo. To je že stara tradicija, da podsedujejo knjige drug za drugim. In tradicije imajo globoke korenine. Gimnazijcem jih stari še nekako oskrbijo, deloma si jih tudi sami zaslužijo, za šolarja pa bo za silo, za letos že še stara tudi morala biti dobra. Vse še tako rafilirano prigovarjanje in prepričevanje, da bo otrok brez knjige imel škodo, ne zaleže nič ali vsaj ne dovolj. Saj ni tako upornik to ne. le knjige so predrage. Sicer pa jo otrok itak ima! Če je bila za Ivana dobra, bo za Francka tudi še veljala. To je nazadnje tudi res. Povrh vsega pa še to, da je ta in ta tudi še nima; vse od kraja ti jih nastrejejo, včasih še katerega več.

In že je prvi problem t. m. n. o. n. v. S. t. h. knjižni št. ne želimo več učitelji. Če bi imel mir v razredu, učenci,

ci, da bi imeli mir pred učiteljem. Še bolj pa zato, da bi ne bili slabši od onih, ki imajo nove. Ta občutek manjvrednosti nam kuvari otroke, morda ravno najboljše med njimi, morali bi ga mnogo bolj upoštevati. Kako naj zahtevam od otrok, naj pazijo na knjige, naj bodo stare ali nove, ko jim pa v isti sapi vsak dan dopovedujem, da so stare nerabne; torej o upravičnosti svoje zahteve nisem niti sam prepričan. Otroci to nedoslednost prav kmalu opazijo, začno dvomiti; začeli bodo domniti tudi o vsem drugem, kar jim bom pripovedoval in priporočal. Zgubljena vera! Rajši sem tih. Toda tudi to ni brez slabih posledic: Ker so na svoje stare knjige - četudi ne povzestvo - jezn, ne delajo jim več lepo, to pa polagoma prehaja in navado, ki je železna stajca; zgubili bodo spoštovanje do knjige in veselje do čitanja sploh. Tudi na to drobne stvari bi ne smeli tako pozabljati. Ali so res drobne? Morda so samo tihne? Ravno pri pouku materinščine na osnovni stopnji bi morala prav vsa kolesca teči kolikor le mogoče brez trenja, če naj bo tako uspešen, kakor si želimo. Pouk materinščine je vse več kot samo pouk v branju, jezikovnem izrazu in slovnični,

Pouk materinščine odločilno oblikuje mladega človeka v vseh smereh. Seveda samo tedaj, če je dojemljiv. Mi pa mnogokrat vidimo samo stopenj pred seboj... Namesto da bi vedno imeli perspektive...

Iz dejstva, da stare knjige naravne smrti ne mrjo in se ne izločajo tako naglo kakor izhajajo nove, izvira cela vrsta nevednosti tudi za pouk sam. Prej so imeli knjige res mnogo bolj »zašpehanje«, pa vsaj vsi enake. Zdad pa sem prisiljen, da otroke brez knjig posadim pri branju k onim, ki jih imajo. Disciplina trpi. Z iskanjem strani (ker so berila na različnih straneh) zamujamo čas. V Sloveniji je šol, v razredih, z ur branja... Vprašanja domačih vaj in knjižni sploh nismo rešili.

Druga nerodnost se pokaže pri sestavljanju učnega načrta. Ali naj se pri izbiri čitave oprem na staro ali na novo izdajo? Karkoli storim, izbira me je zožila na tista berila, ki so v obeh izdajah in ki jih ni toliko, kolikor mi jih številni strani obeta. V novi izdaji čitankam za 5. razred (Z. Berilo) je izpuščenih 19, v st. tanki za 6. razred 14 beril. Nekatera so razširjena, druga spet okrajšana. Ali so bile v sprejemne res nujno po-

stojni naj bodo praktičnega značaja, ker so najbolj nazorni; 7. z ozirom na prezentacijo naj bodo učbeniki metrirani pregledno in živahno, čim bolj oživljeni z ne preobloženimi risabimi, ki pa morajo imeti moštovski ductus, v učbenikih višje stopnje pa naj ustvarjajo intelektualno in estetsko napetost odlični kišlji. Tisk naj ne predstavlja neke nepregledne »kaše«, ampak naj ima med vrsticami dovolj zraka, ustreza naj zmogljivosti dijakov in zahtevam telesne in duševne higijene. Predvsem naj bodo knjige po svoji obliki sočne in čustveno ugašene na mladino, ki so ji namenjene. Sivina in dolgčas gotovo nista v učbenikih na mestu, čeprav je na prvi pogled za založnika tak način prezentacije cenejši, pa je v resnici škodljivi, ki jih povzročajo, za skupnost neprimerno dražji.

Končno bi bilo za zaključitev potrebno poudariti v tej zvezi še naslednje psihološke dejstva; zgrešeno je, če učenec ustvarja v dijakov občutek, da je do vrha nabito skladišče za učenost, skozi katero se komaj prerlejš, tako da ti ob prvem listanju po njem srce pada v hlače. Tudi na področju tujih jezikov bomo morali to vprašanje pametno preudariti in se potruditi, da odkrijemo v zvezi z vsem, kar je bilo zgoraj povedano, tudi pri nas »nov stil dela«. J. P.

Vsa spoznanja o pravilnem vzgojstvu, o naših vzgojnih smotrih in metodah, o značilnostih in zakonitostih vzgojnih procesov, o sodobnem liku otroka, mladostnika in odraslega človeka nam mnogo ne koristijo, če ne dosežejo zavesti širokih slojev otročev, mater in vzgojiteljev. Sirjevo spoznanje o pravilni vzgoji pomenja že tudi vzgajanje, saj so posledice temočno sprejeti spoznanja tudi izobličeno ravnanje, pravilneja stališča in odnos.

Geslo, po katerem se je sekotja za tisk in predavanja ravnala, je: vsem ljudem čim več znanja o vzgoji. V minulih desetih letih so člani Pedagoškega društva v Celju imeli 135 vzgojnih predavanj v raznih društvih, ustanovah in organizacijah. Kot začetek nas 133 predavanj lahko doživljamo, ob pogledi na končni cilj sekotja in izobličena ravnanja. Pozitivno znanje o sodobni vzgoji in socializmično vzgoji pri vseh starih našega področja - pa je letošnjih 133 predavanj le kapljica v morje. Stari in ostali, ki stalno doživljajo potrebo po večjem znanju o vzgoji, so doslej že upokajevanja vredno stopenjo dozorelosti za vzgojo otrok, saj jih bo za vzgojo prebujena zavest kot odraz resničnega stanja vzgoje pri njih vodila uspešno k naslednji potrebni dejavnosti spoznavanja in izobličena ravnanja. Postajali bodo nehoti tudi vzgojitelji ostalih starev, ki se niso dojeti pravega pomena značaja o vzgoji in delovanja po njenih principih.

Seznanjanje vseh ljudi s sodobnimi, socialistični načeli vzgoje je pomembno zadalstvo in po njih, ko se borimo še z ostanki buržoazne vzgojne zavesti, in razvijamo ter širimo naši družbi primerno vzgojo. Če smo na razlike med buržoazno in socialistično vzgojo bil doslej vzorni bolni mladoede, to bomo, da tudi ob teh vprašanjih sežemo globlje in dalje od trenutnega spoznanja, saj s tem že ustvarjamo novega človeka s socialistično zavestjo.

V vseh uveljavljenih predavanjih se močno srečuje teorija in praksa. Predavatelji morajo soprotno na vprašanje telesne kazni, ki jo na predavanjih hitro odpravimo, a je po naših domovih še dokaj v navadi. Ali ni potrebno kulturno in gospodarsko dvigniti celotnega človeka na višjo stopnjo, da bo lahko dojel vse pomembnosti vzgoje brez telesne kazni za srečno bodočnost lastnih otrok? Potem bo tudi sam sposoben tako vzgajati.

Tu in tam izraza kdo pomisleke o vrednosti učinkovitosti posameznih predavanj. Če da ljudje hitro in mnogo pozabijo, kar le enkrat slišijo, da nudijo predavanja premalo možnosti za miselnost aktivnost in samostojnost poslušalcev itd. Tak pesimizem se

trebne? Med izpuščenihi berili je nekaj takih, ki mi jih je žal, med dodanimi oz. ostalimi pa nekaj, ki bi jih brez škode tudi lahko pogrešili. Seveda je moja ocena samo moje osebno mnenje, toda vendarle...

Da se dotaknem samo okrajšav:

V novi izdaji se začenja n. pr. odlomek iz »Desetega brata« takole: - Krjeljev ni nič posebnega počenjal itd., in se ne izločajo tako naglo kakor izhajajo nove, izvira cela vrsta nevednosti tudi za pouk sam. Prej so imeli knjige res mnogo bolj »zašpehanje«, pa vsaj vsi enake. Zdad pa sem prisiljen, da otroke brez knjig posadim pri branju k onim, ki jih imajo. Disciplina trpi. Z iskanjem strani (ker so berila na različnih straneh) zamujamo čas. V Sloveniji je šol, v razredih, z ur branja... Vprašanja domačih vaj in knjižni sploh nismo rešili.

Druga nerodnost se pokaže pri sestavljanju učnega načrta. Ali naj se pri izbiri čitave oprem na staro ali na novo izdajo? Karkoli storim, izbira me je zožila na tista berila, ki so v obeh izdajah in ki jih ni toliko, kolikor mi jih številni strani obeta. V novi izdaji čitankam za 5. razred (Z. Berilo) je izpuščenih 19, v st. tanki za 6. razred 14 beril. Nekatera so razširjena, druga spet okrajšana. Ali so bile v sprejemne res nujno po-

Vsi si želimo znanja

V eni zadnjih številkih Prosvetnega delavca smo brali članek tov. Zdešarja »Pedagoški center in učiteljsko izobrazje«. Vsi smo postali pozorni, saj je bilo tu nekaj za nas, za izpopolnitev naše izobrazbe.

Ko sem prebrala članek, sem bila navdušena in sem si želela, da bi šla tudi jaz na tak tečaj. Iz članka pa je razvidno, da bodo v tem koledarskem letu prišli v poštev le učitelji, ki poučujejo v nižjih razredih osnovne šole. Kaj pa mi, ki poučujem v višjih razredih? Tudi mi smo željni znanja, saj ravno nam manjkajo strokovna navodila. Na učiteljskih smo le malo ali nič slišali o metodiški pouka v višjih razredih osnovne šole. Marsikateri učitelj, ki že več let uči v višjih razredih, prihaja le počasni in s trudom do novih metodskih zaključkov na podlagi prakse.

To vprašanje me zanima, ker je tudi zame najbolj pereče.

Odkar sem končala učiteljske, poučujem v samostojnih višjih razredih: tri leta sem imela iste učence od 5. razreda; lansko šolsko leto je večina teh

končala šolsko obveznost v 7. razredu. Letos imam zopet peti razred. Sama preizkušam nove metodčne poti pri obravnavi posameznih predmetov; na lanskih napakah se učim. Želela pa bi, da bi tudi nas PC upošteval in tudi nam nudil strokovno izpopolnitev, ker smo je prav mi najbolj potrebni. Dokler ne bo dovolj strokovnih učiteljev, bomo še vedno mi tisti, ki jih bomo morali nadomeščati, čeprav nimamo zato potrebne izobrazbe. Da pa bomo našim otrokom nudili, kolikor je v naših močeh, moramo predvsem poznati prijeme, ki najbolj ustrezajo telesni in duševni ravni teh otrok.

Marsikdo bo vprašal, zakaj ne uvedejo na šoli predmetni pouk, če imajo samostojne višje razrede. Razlogov je več: prvič niso vsi razredi samostojni, drugič se ne mi zdi za vzgojo učencev samih boljše, da imajo svojega učitelja, ki jih poučuje vse predmete, ker jih ta v teku šolskega leta že toliko spozna, da končno le prode v otrokovo dušo, in spozna katera vzgojna sredstva pri posameznikih najbolj zale-

ga otroka. O socialistični demokraciji sta bili 2 predavanja v Cinkarni.

V društvih prijateljev mladine so naši predavatelji opravili 11 predavanj. V Celju 3 (Skrb za varstvo mladine pri nas in v ostalem svetu; Stari in vzgoja otrok v družini; Diskusijski večer o vprašanjih vzgoje v družini, šoli in družbi); v Rogasiki Slani 1, v Radečah 2, v Murski Soboti 2 (Vpliv okolja pri vzgoji otrok); v Bledu 1, v Velenju 2 (Semas Vinko; Zakaj so zvezi umazan; O izobraževanju delavske mladine; O šolski reformi).

Ljudska univerza v Celju je pripravila 22 vzgojnih in idejnih predavanj s predavatelj Pedagoškega društva iz Celja. Predavala so bila v Velenju (Odnos med stari in otroci v prvih 10 letih), v Mozirju (Vzgoja v naši družini), v Tovarni Aero v Celju, na Cretu, v Starih, na Jožefovem hribu, na Dolgem polju, v Laški Savi, na Laškem, in Spilšanju (Vzgoja mladine v domači okolici), v Radečah, v Celju, na Pristavi, na Vranskem (Vpliv okolja na vzgojo otrok) in diskusijski večer na Bregu pri Celju.

Mladinski aktiv v Laškem je izvedel s predavatelj PD ciklus idejno-vzgojnih predavanj: Občji vzgojni smotri in naloge jugoslovanske socialistične vzgoje; Vprašanje materialističnega svetovnega nazora; Pomen in značilnosti socialistične morale; Osnove duševne življenja; Mladina in vprašanje ljubezni; O lepem vedenju; Vzgoja volje in značaja; O metodah mladinskega dela.

Izvršeno delo nam kaže svoje pozitivne in pomankljive strani. Inicijativnost mnogih društev in organizacij za organiziranje tečajev o vzgoji in za pridobivanje učiteljevec je vzpodbudna tudi za ostala društva. V predmetnih Celja so mnogo tem o vzgoji želili oddori SZDL, ki so bili po-žrtvovalni tudi v organiziranju predavanj. K temu jih je vzpodbudil MO SZDL. Pedagoško društvo ima vpisanih 40 članov. Od teh jih je predavalo v minulih letnih dobi 9. Se bolj smotrna izbira tem, študij prednjih vzgojnih predavanj, ki imajo v osnovi duševno aktivizacijo odreda PD glede povezave z množičnimi organizacijami, društvi in ljudskimi univerzami - vse to so naloge, ki postajajo zavestne ob zaključku prve delovne dobe sekotje za tisk in predavanja. Siv.

V učiteljskem društvu v Sošanju je imela tov. Meteko Tončka ta-le predavanja: Psihološka osnova izobraževanja in vzgajanja; Vzajanje pažnje pri šolskem delu in otrokova utrudljivost; Vzgojne naloge pouka s posebnim ozirom na prva leta obveznega šolanja. Na roditeljskih sestankih v Sošanju in v Velenju je predavala o temi: kako naj pomagamo otroku pri učenju.

Vzgojiteljem je na zborovanjih predaval član PD o opazovanju in proučevanju predšolskega

1956

DA BI BILO USPEŠNO, ZELI VSEM SVOJIM BRALCEM IN SOTRUDNIKOM PROSVETNI DELAVEC

danes pazila, da bo za obe strani prav. Ustava zagotavlja vsem državljanom brez razlike enako brezplačno izobrazbeno možnost. In DZS je državno podjetje, ki svoje dejavnosti ne sme, točneje, ne bi smelo uravnnavati proti jasnim intencijam osnovnega državnega zakona. Ne bi smelo »gledati skozi dinar, ko izvršuje naloge, ki ji je monopolno poverjena. Fiskalni monopol bi bil danes nesmisel. Solske knjige so v sedanjih razmerah tem težji davek, kar je v nasprotju z enim osnovnih socialističnih načel, namreč s principom davčne progresivnosti. Saj zadane najboljšim otroku delavca in najnižim tistim najštevilnejši sloji, ki bi bil v višjem interesu (zboljšanje socialne strukture naše inteligence itd.) Potreben in tudi vreden! Savinjski kmet bi kupil svojemu otroku šolske knjige tudi v svinjsko usnje vezane in če treba, dvakrat na leto, a neke druge mi je oče s številkami pokazal, da res ne more dati svojemu otroku niti 15 dinarjev za topla kosilo v šolski kuhinji, čeprav gre ta otrok ob petih zjutraj s kosom krihan v šolo in pride ob šestih, nečr ob njem spet domov. Odrčel dijak! Kako dolga bo držlja, če drugo vprašanje.

Dolžnost vse naše skupnosti je da takoj poišče možnosti, kako bi se dala šolske knjige črtati s seznama davku podvrženega blaga. Solske knjige niso vsakdanje trgovsko blago, temveč opeka, namenjena za zgradbo socializma. Črtati takoj, ker se dela škoda!

žejo. Posebno važno je to pri podeželski mladini, ker stari povsod še vedno nimajo pravilnega razumevanja za šolo in imajo dostikrat denar za vse drugo kot za otrokove zvezke in knjige. Pri takih otrocih mora biti človek posebno previden in če hoče, da ne napravijo otroku krivice, se mora zamisliti zlasti za njegov dom in družinskio vzgojo.

V zvezi z našimi osemletkimi bi bilo treba opozoriti še na nekaj. Učni načrt zahteva ne le ustrezajoča učila, ampak tudi polkurse, predvsem pa prostor zanje. Tu pa trčimo ob materialno stran šole. Iz prakse vemo, da imajo višji razredi pouk navadno dopoldne v istih učilnicah, kot nižji razredi popoldne. Mize in stoli nikakor ne ustrezajo telesnemu razvoju obeh razredov, zato je opaziti pri učencih v višjih razredih zelo slabo telesno držo. Naj se učitelj še toliko trudi pri uri telesne vzgoje in uvaaja lepodružna vaje, ne pomaga nič, ker učenec večino učnega časa prečedi v klopi. Mislim, da je vprašanje ustrezajočih učilnic za te učence zelo važno in da bi bilo vredno tudi na to pomisliti - to vprašanje je treba tudi rešiti!

Takih in podobnih problemov imamo učitelji na podeželju dovolj, zato želimo in upamo, da PC ne bo pozabil tudi na naše oddaljene šole in bo tudi nam nudil strokovno izpopolnitev. Marija Pirnat

SOLSTVO V OBMOČJU MARIBORA

(Nadaljevanje s 1. str.)

Zelo važno vlogo ima tudi nižje strokovno solstvo. To so vajojske šole in strokovne šole s praktičnim poukom (gospodinjstva šola v Mariboru in v Radljah ob Dravi ter dvoletna vinarsko-sadarska šola v Svedini). Leta 1945 je bilo v mariborskem okraju le 7 šol s 1517 vajenci in 25 stalnimi predavatelji. Danes imamo že 18 šol s 2.795 vajenci in 106 predavatelji.

Otroški vrtci kot predšolska ustanova postajajo ob obojestranski zaposlitvi starev v industrijskih krajih in na podeželju vedno važnejši. V tem pogledu bo treba storiti še več. Letos je v okraju 28 otroških vrtcev s 11 oddelki in 1450 otroki, ki jih vzgaja in oskrbuje 67 vzgojiteljic, od katerih ima le 11 vzgojiteljsko šolo, ostale pa so tečajnice, ki se izobražujejo na enomesecnih počitniških tečajih, po katerih opravljajo izpite.

Na že omenjenem področju je skupno 16 intervartov, in sicer dva mladinska domova pod vodstvom socialnega skrbstva s 150 otroki, 7 dijaških domov s 698 gojenci in 7 vajenskih domov s 1155 gojenci. Mnogi domovi so v zornu urejeni, nekateri pa so potrebni modernizacije. V okraju bi bili preprični domovi za vzgojno zapremerjeno mladino, dnevna zavetišča, zavodi za telesno pohajenje in ostalo defektno mladino.

H koncu še ugotovitev, da je bilo izdanih v tem letu za prosvetne ustanove v okraju 36 odstotkov materialnih sredstev od celotnega proračuna OJL Maribora, od skupnih investicijskih sredstev pa 42 odstotkov. Kljub nekaterim pomanjkljivostim objektivnega značaja je bilo na področju vzgoje, izobrazbe in skrbi za mladino v teku 10-let tudi na področju okraja Maribor storjenega ogromno in se bo v bodoče ta skrb še povečala.

Kaj smo spoznali iz rezultatov ankete o predizobrazbi učencev na srednjih strokovnih šolah

VIDMAR MIROSLAV

Svet za prosveto in kulturo LRS je dal vsem upravam srednjih strokovnih šol nalogo, da izvršijo anketo o predizobrazbi dijakov, ki so prišli na srednje strokovne šole. Take ankete dosežejo svoj namen in, če jih na šolah vestno izvršijo.

Pri obravnavanju ankete moramo predvsem ugotoviti dejstvo, da se vpisujejo na srednje strokovne šole dijaki, ki so ali dovršili 4. razred gimnazije in opravili sprejemni izpit za 5. razred gimnazije ali za 1. razred srednje strokovne šole, ozioroma tudi dijaki, ki so dovršili gradbeno mojstrsko šolo. Nadalje se vpisujejo tudi dijaki, ki so uspešno dovršili 5., 6. ali celo 7. razred gimnazije ali pa padli v 5., 6. ali 7. razredu Ugotoviti moramo želostno dejstvo, da se dijaki, ki prihajajo iz višjih razredov gimnazije, na srednjih strokovnih šolah slabo obnašajo, posebno še oni, ki so morali kak razred v višji gimnaziji ponavljati. Za ugotovitev ali le od danes, pač pa so jo poznali na Tehniški srednji šoli že v času stare Jugoslavije.

Za pravilno osvetlitev ankete je potrebno poznati uspehe sprejemnih izpitov. Na Gradbeni srednji šoli je opravljalo sprejemni izpit v junjskem roku 1955, leta 98 dijakov in dijakinj. Od teh jih je padlo 16. V jesenskem roku je opravljalo sprejemni izpit 25 dijakov in dijakinj, od teh jih je padlo 7. Iz tega spoznamo, da se vpisujejo na šole v jesenskem roku le slabši dijaki iz gimnazije, ki so imeli v 4. razredu popravne izpite ali pa izpite pri sprejemnem izpitu za višjo gimnazijo. Pet dijakov je pri tajni anketi celo napisalo, da so izdelali 4. razred gimnazije zato, ker so izjavili, da bodo odšli na srednjo strokovno šolo in da se ne bodo vpisali v 5. razred gimnazije.

Te izjave kakor tudi slabo znanje iz matematike, fizike, slovenščine in iz drugih predmetov, dalje letne ocene na novo vpisanih dijakov, ki znaša le 3,1, jasno dokazujejo želostno dejstvo, da prihajajo na šole najslabši dijaki iz nižjih gimnazij. Dobro uspevajo na šoli absolventi gradbene mojstrske šole, ki imajo boljše predizobrazbo v matematiki, risanju, fiziki, opisni geometriji, da stroke sploh ne omenimo. Zakaj ne prihajajo na srednjo strokovno šolo boljši dijaki? Po izjavah staršev in dijakov usmerjajo profesorji boljše dijake v višjo gimnazijo, slabše pa v srednje strokovne šole, kar je nepravilno, ker zahteva izgradnja socialističnega gospodarstva kvalitetni srednji strokovni kader.

Brez sprejemnega izpita se je vpisalo v 1. razred 42 dijakov in to taki z dovršenim sprejemnim izpitom za 5. razred gimnazije ozioroma z dovršenim 5., 6. ali celo 7. razredom gimnazije ali pa tisti, ki so padli v 5. ali 6. razredu.

Pogledno uspehe pisarnih sprejemnih izpitov iz matematike in slovenščine, kjer morajo dijaki pokazati samo samostojnost v znanju.

Od 98 dijakov, ki so opravljali pisarni sprejemni izpit v junjskem roku, je iz matematike prejelo oceno nezadostno 42 dijakov, oceno zadostno 24

dijakov, oceno dobro 12 dijakov, oceno prav dobro 7 dijakov, oceno odlično 3 dijaki. Pri pismenem izpitu iz slovenskega jezika je prejelo oceno nezadostno 8 dijakov, oceno zadostno 22 dijakov, oceno dobro 30 dijakov, oceno prav dobro 24 dijakov in oceno odlično 4 dijaki. V jesenskem roku pa so bili uspehi še slabši: pri pismenem izpitu iz matematike je prejelo oceno nezadostno 19 dijakov, oceno zadostno 4 dijaki, a oceno dobro 2 dijaki. Iz slovenskega jezika so prejeli pri sprejemnem izpitu v jesenskem roku oceno nezadostno 3 dijaki, oceno zadostno 7 dijakov, oceno dobro 10 dijakov in oceno prav dobro 5 dijakov. To številčno rezultate, pokazale tudi ankete drugih srednjih strokovnih šol.

Pri novovpisanih dijakih sta dve tretjini dijakov iz podeželja, ena tretjina pa iz Ljubljane. Najboljši dijaki so prišli iz šole iz podeželskih gimnazij, a slabši iz Ljubljane, Maribora in drugih mest.

II. TUJI JEZIKI

Danes imamo na naših šolah pri pouku tujih jezikov pravo zmešnjavo, ki ovira sistematičen pouk in uspešno znanje. V naši republikli poučujemo v nižjih gimnazijah naslednje tuje jezike: nemščino, angleščino, francoščino in tudi ruščino; na strokovnih šolah pa predvsem nemščino, manj pa angleščino. Pri prehodu dijakov iz nižjih gimnazij v strokovne šole nastanejo velike težave zaradi pouka tujih jezikov. Vzemimo samo primer: dijak se je uspešno učil v nižji gimnaziji vsa štiri leta francoščino in prejel pri sprejemnem izpitu za višjo gimnazijo oceno prav dobro; ker je imel veselje do geodetske stroke, se je vpisal na geodetski odsek gradbene srednje šole, kjer poučujejo kot tuj jezik nemščino. Ali naj ta dijak sedaj opusti pouk francoščine, posebno še, ker je študij na geodetskem odseku zelo težak in zahteva veliko dela v šolskem in prostem času? Ali ni škoda štirim let pouka francoščine? Ali se bo dijak v štirih letih na geodetskem odseku res naučil toliko nemščine, da bo s slovarjem sposoben študirati tujo strokovno literaturo? Dvornimo! Pri prehodu dijakov iz nižje gimnazije v srednje strokovne šole nastanejo velike težave, ki jih je največkrat težko prebroditi, včasih pa tudi ne.

Dijaki prihajajo iz raznih nižjih gimnazij iz vseh krajev Slovenije, kjer so se učili kar štirih tujih jezikov: nemščine, francoščine ali ruščine. Tudi znanje tujih jezikov pri dijakih nižje gimnazije je zelo različno. Zato ni mogoče nadaljevati pouka nemščine, angleščine, francoščine ali ruščine po učnem načrtu za 5. razred gimnazije ozioroma 1. letnik srednje strokovne šole, posebno še, ker so se nekateri dijaki-absolventi nižje gimnazije na primer učili dve leti ruski jezik in dve leti nemški jezik ozioroma angleški jezik itd. Toraj je znanje tujih jezikov pri dijakih-absolventih nižje gimnazije zelo neenotno. Tudi ni mogoče, da bi na strokovni šoli nadaljevali z učno snovjo tujih jezikov, ki so se jih učili dijaki na gimnaziji, ker bi morali poučevati vse štiri jezike. Poleg tega bi tega pouka ne mogli vskladiti s posameznimi razredi na odsekih in z urnikom. Že v šolskem letu 1954/55 smo izvedli na gradbeni srednji šoli anketo. V 1. letniku je bilo vpisanih 186 dijakov, od katerih se je učilo 18 dijakov nemščino 1 leto, 12 dijakov 2 leti, 54 dijakov 3 leti in 17 dijakov 4 leta. Od teh 186 dijakov se je učilo angleščino 10 dijakov 1 leto, 11 dijakov 2 leti, 15 dijakov 3 leta in 5 dijakov 4 leta. Nadalje se je učilo 14 dijakov 1 leto, 4 dijaki 3 leta in 2 dijaki 4 leta. Ruščino pa se je učilo 6 dijakov 1 leto, 9 dijakov 2 leti, 15 dijakov 3 leta in 42 dijakov 4 leta. To je bila prava zmešnjava pri pouku tujih jezikov na gimnazijah LRS. Zato smo uvedli v šolskem letu 1954/55 v vseh prvih

letnikih nemščino kot tuj jezik in pričeli z začetnimi lekcijami. Res so se pri pouku nekateri dijaki dolgočasili, ker so snov že obdelovali. Fakultativen pouk za dijake, ki so se učili na primer angleščine 3 leta ali 4 leta, se ni obnesel, ker so dijaki neredno prihajali k pouku. V šolskem letu 1955/56 se je vpisalo v 1. letnik 187 dijakov. Od tega se je učilo 1 leto nemščino 6 dijakov, 2 leti 3 dijaki, 3 leta 18 dijakov in 4 leta 10 dijakov. Angleščino se je učilo 1 leto 6 dijakov, 2 leti 4 dijaki, 3 leta 7 dijakov in 4 leta 45 dijakov. Francoščino se je učil 2 leti 1 dijak, 4 leta pa 6 dijakov. Ruščine se je učilo 1 leto 6 dijakov, 2 leti 11 dijakov, 3 leta 10 dijakov in 4 leta 15 dijakov.

Zaradi teh dejstev smo v 1. letnikih že lahko uvedli pouk nemščine in angleščine. Dijaki, ki so se učili 4 ali 8 leta nemščino, začno s poukom na 3. stopnji, to se pravi s tretjo knjigo (zelo različno znanje) in imajo tedensko 3 ure pouka nemščine. Dijaki, ki so se učili nemščino 2 leti, 1 leto ali pa sploh nič, pr. čnejo s prvo stopnjo in forsirano predelujejo v 1. letniku 2 knjigi. Zato imajo v razredu tedensko 3 ure pouka in v posebnih tečajih še 3 ure pouka.

V. MATEMATIKA

V splošnem prinesejo dijaki iz nižje gimnazije le spominsko in mehanično znanje matematike, a večkrat tudi tega ne. Ne znajo samostojno misliti in sklepati. V eni izpraševalni skupini štiri pri pismenem sprejemnem izpitu od 47 učencev rešila lahek problem le 2 dijaka, večina pa se te naloge ni niti lotila. Zdi se, da šola premalo navaja dijake na samostojnost pri delu. Uporabne naloge pri osnovnih računskih operacijah: ulomki, sklepi, procenti, obrestni računi in problemi, ki bi morali biti jedro pouka, se obravnavajo bržkone preveč le mimogrede. Priprava za reševanje teh nalog pa so seveda mehansko-tehnični računi. Pismeni izdelki pri sprejemnem izpitu in poznejša praksa v razredu povedo, da dijaki niso šumnih v računanju z decimalnimi števili, ulomki in relativnimi števili. Množenje in deljenje z dekadničnimi enotami dijake zbeha. Mnogi se lovijo pri kvadriranju, kubiranju in korenjenju posebnih števil. Kvadratov naravnih števil do 26 in kúbov do 10 ne znajo na pamet. Računanju na pamet niso privajeni, nimajo smisla za praktično računanje z uporabo računskih prednosti. Kvadrat binoma vedno pozna, redki poznajo produkt (a + b)(a - b), še več preglavice povzroča kub binoma. Pri reševanju enačb je najtežji problem znak \pm pred kvadratom ali kubom binoma ali pred algebrskim ulomkom. Niso redki primeri, da dijak ne zna skoro nič geometrije. Členki v pedagoškem tisku so dosegli, da dijaki poznajo Pitagorov izrek. Manjka jim sposobnost prostorskega predstavljanja in razumevanja medsebojnih odnosov v ravnini in prostoru. Dijaki ne poznajo obrazcev in pravil. Ne pridobe si določene tehnične spretnosti v njihovi uporabi. Nimajo kon-

VI. KEMIJA

Ker prihajajo dijaki na srednje strokovne šole iz vseh krajev Slovenije, je tudi znanje kemije med dijakov zelo različno. Res prinašajo zadnja leta dijaki več znanja iz kemije iz nižjih gimnazij, vendar so pomankljivosti v znanju še vedno precejšnje. Če razpravljamo pri pouku o oborinah, se navadno oglašijo več kot polovica dijakov, da ne vedo, kaj je to. Šele ko jih pelje predavatelj v kemijski laboratorij in jim pokaže medsebojno učinkovanje dveh reagirajočih izstopin, čigar rezultat je oborina, ki je lahko bela, modra itd., spoznajo, kaj je oborina. To je znak, da na maršičkateri šoli niso te stvari dijakom pojasnjevali. Še huje je poglavje o kemičnih formulah in enačbah. Dijaki ne razumejo kemičnih formul.

V 1. razredu srednje strokovne šole začnemo z razlago kemije tako, kakor da se dijaki kemije še nikdar niso učili. Seveda obravnavamo snov hitreje kakor pri dijakih, ki se kemije ne bi nikoli učili.

Dijaki, ki prihajajo na srednjo strokovno šolo, bi morali znati pravilno uporabljati risalno orodje, na primer: trikotnike (45 stop. in 60 stop.), položno ravnilo, šestilo in svinčniko (pravilno šiljenje in vlečenje črt). V nižji gimnaziji bi bilo treba pri pouku bolj paziti na geometrično risanje, po možnosti bi se morali učiti osnove projekcijskega risanja, da bi bilo treba več sistematičnega znanja iz prostorskega risanja. Tudi več ročne spretnosti je treba pri pouku. Pri računanju je potrebno več računati na pamet in veliko poštevanki.

Zaradi pravilnega usmerjanja v poklice moramo povedati, da dijaki premalo poznajo poklice, za katere se šolajo na srednji strokovni šoli. V nižji gimnaziji je treba dijake seznaniti z vsebino brošure "Izбира poklica". Ta brošurica je bila tiskana v premajhni nakladi, zato je niso mogli dobiti starši, ki morajo skupno z vzgojitelji pravilno usmerjati otroke v poklice. Tudi nižje gimnazije bi morale imeti več izvodov te brošure. Dijaki nižje gimnazije so še premladi, da bi bili sposobni izbrati si tak poklic, v katerem bi bili zadovoljni in katerega bi vršili z veseljem, ne pa z nevoljo. Pri usmerjanju v poklice jim morajo pomagati tudi strokovnjaki, da jih psihotehnično preizkušajo.

Za uspešno šolanje na srednji strokovni šoli bi morali imeti višji razredi osemletke tudi take predmete, kot jih je imel tip bivše realne, na primer: prostoročno in tehnično risanje, geometrijo, stereometrijo. Nadalje naj bi znali dijaki, ki prihajajo na srednjo strokovno šolo, vsaj nekaj modeliranja z gline, ročne obdelave lesa in kovin (castlanja), izdelovalni geometrične like iz kartona.

Ker so srednje in nižje strokovne šole za naš gospodarski razvoj v kmetijski in industrijski zelo važne, ker le dober kader lahko izboljša produktivski proces, moramo pri določanju predmetnika osemletke upoštevati tudi potrebo za študij na strokovnih šolah.

III. ZGODOVINA

Dijaki prinesejo na srednjo strokovno šolo pomanjkljivo znanje iz zgodovine. V nižji gimnaziji so obravnavali zgodovino 4 leta in so imeli ustrezajoče učne knjige za pouk. Glavne pomanjkljivosti v predizobrazbi dijakov so:

a) dijaki nimajo splošnega pregleda zgodovine;

b) ne poznajo povezave med dogodki in dobami;

c) v spominu imajo samo velike zgodovinske dogodke in osebnosti, na primer: Cesarja, križarske vojne, francosko revolucijo, Napoleona. Bistva zgodovinskih dogodkov ne poznajo, ne znajo ga časovno opredeliti;

d) dijaki iz mestnih gimnazij so prinesli nekoliko več znanja kot iz podeželskih.

Iz nižje gimnazije bi morali prineseti dijaki vsaj pregled glavnih zgodovinskih dob in njihove značilnosti ter svoji razvojni stopnji primerno sposobnost izražanja v smiselnih stavkih.

IV. FIZIKA

Pri sprejemnih izpitih se je izkazalo, da dijaki ne poznajo najpreprostejših fizikalnih pojmov. Ne poznajo osnovnih enot za silo, delo, pritisk itd., brez katerih je vsako znanje fizike nemogoče. Zakonov, ki so se jih morja naučili, ne razumejo. Svoje znanje dijaki ne znajo uporabljati pri reševanju najpreprostejših nalog. Znanje, kolikor ga sploh imajo, ni sistematično. Učencev pozna na primer zakone enakomernega pospeševanega gibanja, ne po-

I. SLOVENSKI JEZIK

Na splošno še vedno prihajajo na šole absolventi nižjih gimnazij, ki razen nekaj redkih izjem ne kažejo posebnih sposobnosti za humanistično vrsto študija in ki v splošnem niso v nižji gimnaziji posebno uspešni. Znanje slovenske književnosti se v glavnem omejuje na nekaj na pamet naučenih biografskih podatkov, brez kakršnega koli podrobnejšega poznanja del samih, tudi krejših ne. Zdi se mi, da na podeželskih gimnazijah ne zahtevajo zadosti branja od dijakov, saj razen Finžgarjevega romana "Pod svobodnim soncem, kakšne Kersnikove črte in morda še Cankarjevega "Hlapca Jerneja" ne poznajo skoro nič. Besedni zaklad je še vedno zelo skromen, da o estetskih, literarnih in podobnih vrednotah niti ne govorimo. Šolska čitanka je menda še vedno, vsaj na deželi, edini vir izobrazbe.

Pismeni izdelki so v pravopisnem oziru odlično boljše od listih, ki smo jih prejšnja leta srečali, saj jim v glavnem eden ne še večja dela težave. Vendar pa je treba pripomniti, da je nasprotno opaziti pri sedanjih kandidatih za sprejem v srednjo strokovno šolo večjo nezrelost. Pišejo v zelo preprosti stavi, v pravih "prostih" stavkih, in se izogibajo vsake daljše stavčne konstrukcije. Zlasti je opaziti neko jezikovno zanemarjenost pri podeželskih dijakih in tudi pri nekaterih kandidatih iz ljubljanskih okolinskih gimnazij lahko opazimo precejšnjo duhovno revščino. Pri vseh moramo vendar ugotoviti opazno večje poznavanje slovnice, čeprav je v večini bolj verbalna. Za dijake bo potrebno manj dela v goli slovnici, pri pravopisni smeri, zato pa mnogo, mnogo več v pogledu širjenja splošnega kulturnega

VII. RISANJE

Resnica je, da na gimnazijah, posebno pa še na nižjih, primanjkuje učnega kadra za risanje. Ponekod poučujejo risanje ljudje, ki so k temu prisiljeni in v marsikaterem razredu predavatelj ob prihodu v razred pušči dijaku popolnoma svobodno izbiro tako glede predmeta kot tehnike risanja, ter da vse delo opravlja sedeč za mizo. Opravičljiva dejstva za slabe uspehe v risanju so: preveliko število dijakov, slabi učni prostori, slabo risalno orodje in premalo predavateljev. Kljub tem težavam pa je treba napraviti korak naprej: pri pouku risanja. Nova doba zahteva od človeka več, stopnja izobrazbe mora biti vedno večja. Z industrializacijo dežele bo potreba po tehničnih kadrih vedno večja in ne samo to, od vsakogar zahtevamo, da zna vsaj s skromno skico pokazati zamisel o svari, ozioroma predmet. In to je brez dvoma naloga risanja. Ne samo strokovne šole, ampak tudi gimnazijah in fiziki na gimnazijah se pritožujejo zaradi netačnega skic na tabli in v vezikih. Čelo univerzitetnemu slušatelju je problem narisati opazovani eksperiment, stik kosti, ugotoviti dolžino poškodbo itd. Biologi ne znajo prenesti mikroskopske slike na papir itd.

Kaj želimo od risanja na gimnazijah?

1. Preveč samostojno delo v razredu pri risanju privede od tega, da je risba umazana in neležna. Manjka sistematičnega dela po nekem načrtu pri pouku risanja.
2. Najbolj zgrešeno pri pouku risanja na nižji gimnaziji je prebrisanje cenenih razglednic, kar se v razvojni stopnji dijaka nikakor ne sklada.
3. Dijak naj riše po naravi. opazuje, določi pravilna razmerja ter pravilno izrazi prostor.
4. Učenci morajo poznati osnovne barve. Poznavanje osnovne skale barv ni nikakoli nasilstvo nad dijakovo samostojnostjo in tvornostjo.

JOŽE PEČNIK - 85-letnik

Dne 23. novembra je obhajal svoj 85. rojstni dan naš ljubljani učiteljski korenjak tovarš JOŽE PEČNIK, doma z Biveljskega. Kot učitelj je prvle nastopil službo v Brežicah, jo po kratki dobi prekinil s službovanjem na Bohorju, nekdanjem St. Vidu na Planini, in se po treh letih zopet vrnil v takrat narodno ogrožene Brežice. Toda zaradi njegove neomahljive narodne zavesti so ga prestemili v Kapelo pri Brežicah, kjer je iz enorazrednice napravil štirirazrednico v novoizgrajeni šoli in ostal njen nadučitelj do upokojitve leta 1927.

Mladini je bil dober vzgojitelj, sovaščanom in občanom pa velik dobrotnik in organizator. Ustanovil jim je Kmetijsko družnico in Kmetijsko posojilnico, za katero je skrbel še dolgo potem, ko se je že preselil v Dobovo, od tam v Brežice in končno leta 1938 v Celje. V Brežicah je ustanovil Zdrugo za rešo toplotkvrnih konj, sodeloval pri naprednih organizacijah, zlasti pri Sokolu. Bil je med ustanovitelji brežiške uradniške nabavne zadruge Samopomoč.

Ze bivša Jugoslavija je priznala njegovo šolsko, zlasti pa izvenskolsko delo med ljudstvom, ter ga odlikovala z zlato kolajno za državljanske zasluge. Bil je tudi član nadzornega odbora Učiteljske šiskarne v Ljubljani.

Med Celjani uživa velik ugled in spoštovanje. V III. četrti še vedno opravlja blažajniške posle kraljevnega odbora Socialističnega zveza delovnega ljudstva.

Da bi zdrav in krepak še mnogo let daljal svoj svetel vzgled iskrenega tovarišva, neselbičnega dela in požrtvovalnosti! K ljubljani pa naše iskrene čestitke!

rejo njhovo mesto razpisati. In to čimprej!

Stephanosovo lokomotivo so dali v promet leta 1830. Ali bi se danes smejali železniški upravniki, ki bi jo vzela iz muzeja in jo spet postavila v promet! Naše čitanke so pa še pol stoletja starejši in se le malokomu zde smešne...

Slovske čitanke, kakršne so, so se preživele. Castljivo starost so uokale, vse svoje dolgo življenje so gurale, svojo dostojno nehalčno nalogo so po svojih najboljših močeh opravile. Naj se zdaj spojičijo v šolskem muzeju, kjer se šum sveta ne sliši in kjer jim razen tovariša Ostanaka ničče ne bo mogel zasluženežga pokojja. Vsem zalujočim ostalom, prav posebno pa še tistim našim pisateljem sestavkom zanje, ki še vedno niso donneli, kako popolnoma se je svet okrog njih spremenil, ne vem, kaj bi naj v interesu naše mladine želel drugega in boljšežga kakor to, kar so nekod želeli Henrikku V. za njegove naspromitnike:

Naj jim božja previdnost kaj kmalu ali odpre oči ali pa jim jih zapre...

Naj je komu vseh ali ne, — naši otroci so se v teh nekaj letih bistveno spremenili. Vse drugačni so, kakor so bili še njihovi očete, ko so hodili v šolo. Seveda so nekateri tudi slabši, ne takim, ampak to enada v drugo poglavje. V prejšnji četrti pa so le boljše.

učeni ljudi, potrebni so mi dobri podaniki!

Pozneje, kakor daljna bližavica, preokret v prosvetljenstvo. Pravzaprav je bil bolj utilitarizem. Gosenčice kaj na repo varčje. Še pozneje, ko se je kazale na uri pomakni naprej, ko se je zdelo, da nas bo odnesel val germanizacije, smo šli na slovniške in leposlovne barikade. Vedno pa se je čitanka s šolo vred pridno držala svoje matere za krilo, vedno je bila veren odšen časa in njegovih gospodarjev. In tako je bilo prav in tako je prav danes in bo tako vedno ostalo. Samo da smo danes državni narod in si sami kdaj jemo in oblikujemo svojo usodo, ne več hlapci, temveč na svojo odgovornost ponosni gospodarji. Dohiteti moramo vse, kar smo po tuji ali po svoji krivdi zamudili. In tega ni malo. Pri tem pa ne bo imela niti glavne in še manj edine vloge samo proizvodnja in izvoz in kar je še teh reči temveč predvsem tudi šola. Prav bi bilo, da bi se tega zavediti tudi tisti, ki se še niso, pa bi se bili že davno morali.

Socializma bo samo in natančno samo toliko, kolikor bo socialistov. Te pa bo vzgojila šola. Mora jih, sicer bi se večno vrteli v začaranem krogu in vedno delali napake in jih na enem koncu popravljal, na drugem pa spet delali morda še huješe, in ne b prešli nikamor.

Naj bodo naši otroci pamet-

Občni zbor Zdrženja učiteljev in Zdrženja profesorjev in predmetnih učiteljev Slovenije

bo 21. in 22. januarja v Ljubljani.

Dnevni red občnega zborna:

1. referat o šolski reformi,
2. poročila republiških odborov obeh združenj,
3. ustanovni občni zbor Zdrženja učiteljev in profesorjev Slovenije.

Društva, ki za občni zbor še niso izvolila svojih delegatov, naj store to na prvem sestanku, imena pa takoj sporoče svojemu republiškem odboru.

RO - Zdrženja profesorjev in predmetnih učiteljev.
RO - Zdrženja učiteljev.

Jugoslavanski prosvetni delavci na Danskem

Teško je iz množice lepih, prijetnih in poučnih vtisov, ki smo si jih kot gostje prijateljske države Danske nabrali, izbrati tiste, ki bi naše brale najbolj zanimale. Sistem in uređitev njihovega šolstva sta že več ali manj znana, zato se bom raje opomnil na drugih področjih.

Posebna znamenitost napredne Danske je Otroško igrišče šolobvezne mladine nedaleč od Kopenhagene. Ob glavni cesti stoji dokaj velika pritična zgradba. Ze pri vhodu opaziš na prostornem igrišču kar celo naselje malih hišic, velikih, da komaj zlezeh vanje. Zidane in lesene, z lepenko pokrite. Med njimi so prave ulice z napisl in kanalizacijo, vrtički, mlini na veter, hlevčki, kokošnjaki s farmo itd. Na ulicah se sprejaha mladina, ki rok ne drži kričev, temveč vedno teži k nekim ciljem — dečki in deklice. Obiskuje te hišice, jih pospravlja, urejuje in pospravlja, nekje pa eno izmed njih celo podira.

Cemu vse to? Naš spremljevalec in vodja igrišča nam pojasnita, da so vse hišice last mladine, ki si jih v prostem času po pouku zgradila sama. Trije do osem jih gradi enohišično, jo opremi in čuva kot svojo last. Ker je to resnična gradnja iz opeke, malte, pločevine in lesa, se pri tem delu nauče vsega, kar vidijo pri odraslih. V potu svojega obraza si grade lastni dom in ga opremijo po svojem okusu, da celo s telefonom. Nešteto izkušenj si pridobe pri tem delu. Postanejo iznajdljivi, varčni in delavnji, pri vsem pa še vztrajni in skrbni. Tak dom zopet podero in si postavijo novega. Ob strani dvorišče ali naselja so dolge delavnice in skladišča za gradbeni material. To je večinoma iz odpadkov gradbenih podjetij, trgovskih skladišč in kdo ve od kod so ga znesli kakor mrjavije iz vseh vetrov. Tu se zdaj zidajo, žagajo, skobljajo, zabijajo, cementirajo, sadijo, sejejo, zalivajo grede in krmijo kokoši. Zanimiva in zelo poučna »igra«. Ves prostor jim je podarila občina, v bližini pa se nahaja delavsko naselje, kjer otroci prebijejo čez noč pri svojih starših, ko pridejo iz dela. Za nakup materiala, ki ga je treba kupiti, zbira mladina odpadke (papir), jih prodaja in za denar nabavlja potrebno.

Prodaja tudi pridelke svoje kokuške farme. Pri tem delu se nauči vsega: od risanja načrtov do barvanja in pleskanja ter vseh ostalih del pri gradnji lastne hišice. Spoznava se tudi s cenami in gospodarstvom. Vodja igrišča pripoveduje, da so iz si k igrišču ogledali poučni izletniki še najmanj 40 narodov. Trenutno prakticira tamkajšnji abstraktni filozof — Svéd. Tu se vršijo tudi tečajji za inozemske učitelje. Na svojem igrišču prijatelje otroci tudi medklubske tekme, turnirje in razstave. Njegov praznik je meseca julija. Starši prispevajo le malenkosten prisrpevek za vzdrževanje tega nadvse priljubljenega in po vsej deželi popularnega igrišča.

Druga posebnost Danske je danski Starokmečki muzej. Ta obsega posebno naselje kakih 40 najstarejših kmečkih hiš in gospodarskih poslopij, opremljenih po šegah prejšnjega stoletja z vsem starinskim pohištvom, obleko in inventarjem, ki so ga rabili stari predniki današnjih naprednih kmetov. Stara poslopja so odkupili, demontirali ter prenesli iz vseh pokrajin Danske ter tu na novo postavili v okolju starinskega znadžja. To je resničen muzej stare kmečke kulture. Svažtajo in varujejo ga posebno uslužbenci, ki tam prebivajo. Delno vzdržujejo ta muzej z vstopnino, saj je zelo privlačna turistična zanimivost. Danski, ki izrabljata vsako priložnost, da opozori tučca na vse, naj bo to kmečka hiša, del starega mesta, spremljenega v muzeju, cerkev ali kraljevski dvor. Vse, prav vse je v seznamu turističnih zanimivosti.

Prav tako posebnost je stara katedrala v Roskilde, spremljena v grobnico kraljev, kjer v marmornatih, bronastih in lesenih ter bogato okrašenih rakuah v starinskih kapelah počiva okrog 40 danskih kraljev. Ob primerni vstopnini si s posebnim prospektom v roki lahko ogledata domačin in tuječ vsako posebej. Izredno pozornost vzbuja tik nad morjem stoječ Hamletov grad v Helsingbøru. Njegove sobane in hodnike s podzemeljskimi jecami pričajo o nekdanjem življenju kraljev in dvorjanov.

Stara in sodobna kultura sta med seboj tesno povezani. Sodobna in napredna Danska ima mnogo socialnih ustanov. Med njimi je gotovo najmodernejši Mladinski dom v Lingbyju. V njem so prostori in naprave za oskrbo otrok od 3. do 14. leta starosti. Videli smo celo oddelke dojančkov, starih komaj 5 tednov — naše jastli. Občudovanja vredna je oprema in čistota, z najrazličnejšimi mehanic-

mi olajšuje delo negovalk: učilnice in igrišča, gospodarski prostori, kabine, za strežno osebje. Vzorna je organizacija in smotrnost dela, ki tu ne povzroča posebnih težav. Kako visoko je pri njih razvito knjižničarstvo, je znano. Obisk največje centralne mladinske knjižnice z 250.000 knjigami in 25 knjižničarji je dokazal, kako visoko cenijo Danci lepo in dobro knjigo. Knjižnica ima daleč naokoli svoje podružnice, jih opremlja in ima z njimi neposredne stike. Tudi originali v tujih jezikih so v njej. Z dobro urejenimi knjižnicami so oskrbljene tudi vse šole in kulturne ustanove.

Psihološki inštitut je poseben zavod za opazovanje in zdravljenje moralo ali psihološko defektne mladine. Ta opazovalnica ima direktne zveze s starši in šolami ter točno ugotavlja ter odreja vzgojne metode za odpravo napak.

Kmetijska šola z vzornim posevkom nudi kmečkimi fantom najnovejše izsledke agronomije in tehnike. Praktičen pouk skoro ni več potreben, ker vse prakticirajo doma. V šoli se pouče o tem, kar je novo in na šoli preizkušeno.

Pri danskem kmetu v okolici Sønderborga smo našli tudi zelo prijazen sprejem. Mešičansko stanovanje ima več sob z mehikimi stoli, umetniškimi slikami, okusnimi zavzesami in modernim pohištvom. Posevito šteje 43 ha. Govedo čiste danske pasme se pase samo za žično ograjo. Prašiče prstutarje pošiljajo večinoma preko zadruga na Anglesko. Ves nakup in prodajo opravlja zadruga. V posebnem rastlinjaku je pravkar dozorela vinska trta. Mlad sadojnjak obsega okoli 3 ha najboljših vrst sadja. Osebnii avto čaka na gospodarja, ko se bo udeležil v njim peljati na kratak oddih v inozemstvo.

Mesta in njih okolica so izredno snažna. Skozi vasi vodijo široke asfaltnе ceste. Na njih je promet zavaran z najmodernejšimi napravami. Avtomobilizem je izredno razvit, pešaka skoro ni več videti. Tudi mala mesta so polna svetlobne reklame, zelenjave in sadja je povsod dovolj na izbiru. Cene blaga so razmeroma visoke, vendar ne ovirajo ugodnega življenjskega standarda Danev.

Delavska Visoka šola v Esbjergu spada med najznamenitejše prosvetne ustanove na Danskem. Šola ima več poslopij: glavno enonadstropno poslopje in stranske objekte. Poleg stoji na razsežnem šolskem zemljišču še 4 stanovanjske zgradbe za internat učencev-delavcev. V njih je po 18 sob z eno in 9 z dvema posteljami. Razen tega je še posebna zgradba za ravnateljice šole. Šola ima tudi lastno ekonomijo. Da bi razumeli, čemu so potrebni vsi ti prostori z dokaj razkošno opremo, sp nam povedali, da ima šola predvsem namen vzgajati dobre sindikalne voditelje in delavske zaupnike.

Kljub temu, da se imenuje Visoka šola, predizobrazba za sprejem ni predpisana. V njej je tudi sedež mednarodnih sindikatov. V času našega obiska se je tu vršil tečaj za inozemske delavske zaupnike. Da je prišlo do ustanovitve te šole, je posledica naglega razvoja obrn in domače industrije, v kateri je zaposlena ena tretjina od 4,2 milijona Danev, medtem ko jih kmetijstvo zaposluje samo četrtino. Kljub pomanjkanju surovin, zlasti rudnin, so Danci razvili krepko železno in drugo kovinsko industrijo. Z njo tekmujejo še živilska, tekstilna, oblčilna in keramična. Da lahko nakupijo surovine, morajo eno petino vseh industrijskih izdelkov izvažati. Vzdržati je treba neizprosno konkurenco drugih industrijskih držav, zato je treba daneskega delavca za takšno tekmo usposobiti. Zato so zgradili v pristanskem mestu Esbjergu na zahodni obali Visoko šolo za delavce oziroma njihove sindikalne voditelje in delavske zaupnike v podjetjih.

Šolska zgradba ima 4 učilnice, čitalnico in knjižnico z 8000 knjigami. V veliki dvoranji imajo skupna predavanja s pomočjo najrazličnejših filmov. Učenci-delavci se med poukom poglabljajo v delavsko psihologijo, sociologijo in racionalizacijo dela v raznih podjetjih. Tu se nauče obratovstva, finančnega gospodarstva in splošnega narodnega gospodarstva s posebnim strokovnim razstvom. V seznamu predmetov je tudi državljanska vzgoja, materinščina in učenje tujih jezikov, predvsem angleščine in nemščine. Zelo močan je poudarek na skupinskem pouku.

V posebnih učilnicah — delavnici so nameščeni stroji, tipični za posamezne obrti in industrijske panoge, ob katerih se uče tehnike ter najekonomičnejše uporabe stroja. V šoli se vršijo tudi družinski tečajji za celotne delavske družine z materami in otroki, kjer jih uče pravilnega življenja in družinske vzgoje, da bi ugodneje vplivali na delavčevo uspešnejše delo v podjetju. Poleg nęstalih predavateljev so tu na-

mešičanj štirje stalni učitelji. Druga posebna prosvetna ustanova je Visoka fizikokulturna šola v Sønderborgu. Šola ima stopnjo fakultete, sprejema pa tudi nad 18 let staro mladino na 3 do 5 mesečne tečaje brez predpisane predizobrazbe. Fizikokulturna visoka šola je v prvi vrsti namenjena vzgoji voditeljev fizikokulturnih organizacij. Upravno in finančno samostojen zavod dobiva državno podporo. Zavod skrbi tudi za splošno izobrazbo. Na 13 ha obsežnem zemljišču so razvrščene teovalnice in športne naprave: igrišče, drsalisče, teniško igrišče in morsko kopališče. Ima tudi pokrite bazen za plavanje, ki je dostopen tudi drugim državljanom. Poleg učilnic za strokovne predmete imajo tudi učilnice za splošno izobrazbo. Razen čitalnice in knjižnice imajo še kinodvorano za prireditve in predavanja. Predavanja iz splošnih predmetov so za vse gojenice obvezna. Fizikokulturni učitelji se za svoj poklic na tej šoli samo pripravljajo, strokovne izpise kot pogoj za sprejem v službo opravljajo pa na drugih visokih šolah.

Naši obiskovalci so bili druga oblika spoznavanja visoke danske kulture. Naša osmorica prosvetnih delavcev je je poleg šolstva in raznih kulturnih naprav in ustanov ogledala tudi nekatere gospodarske naprave: ribarnico, zadrugo hladilnico in mlekarno, veterogostno s porcelanskimi izdelki, centralno kuhinjo z jedilnico, pralnico in likalnico, da omenim samo nekatere.

Sprejem pri danskih učiteljih in profesorjih je bil nadvse pri-

jeten. Obiskovali smo jih lahko na njihovem domu, kjer smo opazili njihova udobna in praktična stanovanja z bogatimi knjižnicami in umetniškimi slikami. V nemščini, angleščini in deloma francoščini smo se pogovarjali z njimi o vsem, kar nas je zanimalo. Gosučli so nas kot stare prijatelje.

Na obisku pri danskem kmetu na južnem robu Danske smo se čudili njegovemu za naše pojme že razkošnemu stanovanju z moderno opravo. Vhod v njegovo stanovanjsko hišo krasil majhen park s cvetličnimi gredami in okrasnim grmičjem. Tudi svojemu tehniku, ki bi za naši kmetije imeovali še hlapca, je namenil ugodno stanovanje: sobo s sodobnim pohištvom, preprogami in zavzesami in lastno kopalnico. Gospodar nam je odgovoril na vsako vprašanje. Na svojih 33 ha zemlje redi okrog 60 krav in telic čiste danske pasme. Okrog 80 prašičev vzreja za izvoz na Anglesko. Ze 14 let se poslužuje avtomatizirane moilze in umetnega oplojevanja. Posevito je docela mehanizirano. Pridelke prevzemajo zadruga in opravljajo zanj vso kupčijo. Od vseh pridelkov porabi za doma samo 40 %.

Nihče izmed jugoslavanskih gostov ne more pozabiti na priščen sprejem pri ravnateljstvu Inštituta za kulturne zveze z drugimi narodi, gospodu Folmer Wistuju. V času našega potovanja po njegovi domovini se je mudil na dopustu v svoji hiši sredi gozda ob pečeni obali blizu mesta Fredericia. Dvanajsetkrat je bil že v Jugoslaviji in si še želi priti k nam. Pozna naše najlepše kraje in obi-

navah, ki jih namaka vodovje in jih ogreva sonce, na Kitajskem, v Indiji, Egiptu. Mezapotamiji in Nigeriji, v teh vlažnih, toplih in rodovitnih pokrajinah se ljudje čez mero razmnožujejo. Samo Indija in Kitajska dajeta v svojih mejah prostor šestini prebivalstva naše okrogle zemlje.

O Egiptu pravi Herodot: »To je dar Nila.« Brez Nila bi bila ta dežela prav taka puščava kot sosednje pokrajine. S svojimi redno se ponavljajočimi poplavi oplojuje Nil dolgi in ozki pramen zemlje, ki je zato postal zibelka tisoletne omike. V dobi faraonov si je ljudstvo

razlagalo povodnji s solzami boginje Izide, ki je obkokovala smrt svojega umorjenega moža, boga Ozirisa. Sele v devetnajsto stoletje so raziskovalci odkrili izvir »Nila v pokrajini velikih jezer; znanstveniki pa so dognali, da povzročajo poplave vulkane.

Isto velja za Evfrat in Tigris, ki sta nanosila rodovitno zemljo po Mezopotamiji, tej drugi zibelki omike. Podobno je z Nigrom — čeprav ne v taki meri — katerega so nekateri imenovali Sudanski Nil; v njegovi kotlini so že od nekajd prebivale velike množice ljudi kljub vojskam in lovu na sužnje.

Clovek se na zemlji vedno bolj udeležuje. Moral si je tudi sam prizadevati, da je iz zemlje, še tako rodovite, izvažal potrebščine. Nastalo je orodje, z njim vred se je razvijal človekov um, na svetu so se množili izdelki njelice drobnarštva — gora, kraljev, kraljev in diktatorjev, vojsk in ustav — čeprav je vse to kot znanje in osnova za višje spoznavanje do neke mere nujno potrebno, mu pri izpolnjevanju njegovega misljenja ne zadostuje. Pripomniti moramo tudi, da mu bo vsiljevano naziranje, neziranje na povelje, več škodilo, kot koristilo, ker ga bo odbijalo.

Najprej je bila zemlja. Poleg običajne razdelitve svetovne zgodovine na veke so v rabji tudi zgodovinske dobe z zemljepisnimi imeni: prvici doba velikih rek Nila, Evfrata in Tigrisa, Inda in Gangesa ter Rumene in Sinje reke; drugič sredozemska doba z Grčijo in Rimom; tretjič atlantska doba z velikimi odkritji v petnajstem in šestnajstem stoletju s kolonialnimi imperiji Španjo, Portugaliko, Francijo, Britanijo in Nizozemsko; četrtič tihomorska doba z orjaskimi tekmovalkami Kitajske, Rusije, Japonske in Zedinjenimi državami Amerike.

Vsaj v najstarejših časih je zemlja edini odločujoči stvarnik bogate obiljedenosti. Na zemlji-

čaje ter z veseljem spregovoril tudi v našem jeziku. Nepozaben bo ostal tudi sprejem na jugoslavanskem poslanštvu v Kopenhagenu. Na osebna povabila se je pripeljalo tja z avtomobilom okrog 100 oseb. Poleg naše skupine je bila povabljena še nekaj jugoslavnska kmetijska delegacija z južnih republik, mnogi ravnatelji danskih šol in drugi predstavniki. Goste je sprejel naš poslanik minister Miloš Červič. Po zakuski smo se gostje z gostiteljem vred podali v zelen park okrog vile našega poslanštva in kljub velikemu številu povabljenih gostov se nam je posrečilo spregovoriti nekaj besed z našim prijaznim poslanikom.

Se besedo o danskih novinarih, Obiskovali so nas in slikali v več krajih. Z veseljem smo prebrali njihova laskava poročila o jugoslavnski delegaciji in poročali o razgovorih z nami.

Ne morem in ne smem molčati o danski turistični službi, o kateri lahko trdimo, da je na visku. Opravlja dvojno službo: na okusen način vabi tuje goste v domačo deželo in hkrati opozarja na lepote tujih dežel. V Sønderborgu smo našli jugoslavnsko in italijansko izložbo, kjer prikazujejo lepote teh dežel. V Esbjergu nas je v hotelu obiskal vodja Turističnega urada g. Figl Rasmussen, pripeljal fotografa in nam drugi dan izročil kabinetno sliko z njegovo osebo v naši sredini. V kavarni nam je zaplesala danska folklorna skupina in na njegovo pobudo je godba zaigrala naše seljaško kolo. V spomin smo dobili knjigo o mestu in njegovih zanimivostih.

Mnogo vtisov je ostalo neomejenih, ker je v kratki obliki nemogoče opisati vse, kar nam je nudila prijateljska država Danske. Želeli so nam, da bi vse, kar j pri njih dobrega, poskušali doseči tudi pri nas. Naše prijateljske vezi pa naj ostanejo trajne.

Josip Kotnik

V primeri z Grčijo je Italija velika, le malo razčlenjena. Rimljani so bili narod grobih, po zemlji hlepečih kmetov in žilavih vojakov, ki so mislili, da je ves svet njihov. Na osvobodjenem ozemlju so gradili mesta, ceste, vodovode, mostove in utrbe. Latinsko plemo, stvarno in praktično, kruto pri izvajanju zakonov, je po provincah zapuščalo sledove svoje politične moči in oblasti. Rimski imperij pa se je vendar ustavil ob Renu; ustavila so ga batavijska močvirja, gozdovi, v pridoi utrjena germanska ljudstva.

Zemljepisne oblike, reke, morje, puščave in strme gorске verige nudijo narodom prirodne meje. Zemlja je večkrat sama postavila ljudstvom obrambno ograjo: gorate pokrajine, otoke in polotoke. Nekateri so potem za obrambo pripravne skalnate griče izpopolnili z akropolami: Knos, Mikene, Tir, Atene. Fevdalne utrbe niso bile postavljene v kakršnem koli kraju. Močne srednjeveške gradove so gradili na strmih nedostopnih pečinah.

Se mnogo drugih primerov dokazuje, da je precej resnice v Napoleonicnih besedah: »Politička država je njena zemlja.« Poslejmo še drugo podobo diphtih: vpliv človeka na zemljo, vpliv zgodovine na zemljepisne razmere!

V začetku je bil človek na rodovitni zemlji še zelo pasiven. Postajal pa je aktiven, ko si je moral pridobivati novo zemljo, godno za bivanje. Galija, pozneje severna Evropa, Kanada in Zedinjene države Amerike so se razvile na nekdanjih pragozdovih. Prav takoj je človekova delovna sila ustvarila Brazilijo na goščavah, Kongo na pečinih, Indijo na džunglah.

Clovek je s tehniko in umsko dejavnostjo spreminjal obraz sveta. Cistercijanci sv. Bernarda so se naseljevali v puščih, divjih in zapuštenih krajih. Čez nekaj let pa je bila puščinja spremljena v obdelano zemljo. Graščaki in tlačani so posnemali menihe: obdelovali so zemljo po njihovem zgledu. Zemlja v Evropi je dajala potem dvakratni pridelek, obenem se je prebivalstvo, posebno po dvanajstem stoletju, znatno pomnožilo.

Navadno pravimo, da se človek bori s narodo, da se bje boj med človekom in narodo, da človek zmagaue nad narodo. Take besede pa ne izražajo bistva. Clovek narodo, posebno neživo narodo, samo po svoje urejuje, spreminja in oblikuje. To je delo, zelo trdo delo, ni pa boj zverl ali s sovražtvom preprijenega človeka.

Velik pomen je imelo železo. Delovna živina je z železo podkivilo in z železom okovano večkrat nadomestila sužnje pri težkem poljskem delu; suženjstvo je bilo odpravljeno. Kompas in ladje z visokim krovom so omogočale odkritje novih svetov. S smodnikom si je Evropa podjarmila kolonije. Z nekotško konji, topovi in puškami ter evropskim orožjem — seveda tudi s krutojstjo — je

Cortez zagospodoval nad Azteki v Meksiki, Pizzaro pa nad Inki v Peruju. Z novimi stroji in novim orožjem je Evropa obvladala svet.

Okrog utrjenih gradov in utrb so zgradili poslopja trgovci in obrtniki. Nastala so mesta. Mest pa niso zgradili samo okrog utrb. Mesta so nastala sploh v krajih, ki so bili godni za trgovanje: ob prirodnih lukah, ob lagunah ali žilvih velikih rek, ob stekalnih dveh plovnih rek, na rodovitnih ravninah, n. pr. Genova, Benetke, London, Gand. Glavni mest držav ni več dolečevala samovolja monarhov. Le Madrid je Filip II. izbral za središče Španije. Pariz se je razvil na pol poti med severno in južno Italijo. Nekatera glavna mesta so obrnena proti morju, ki je že od vselej sprednjavlo ljudi na poti odkritij in trgovskih podjetij. Taka mesta so London, Lizbona, Leningrad.

Nizozemsko je nanosilo morskó valovanje. Morje pa tudi v eni sami viharini noč lahko uniči stoletno delo ljudi. Toda mirni in žilviti Nizozemec se ne ustraši. Zelandija si ni zastoj na svojo zastavo zapisala »Luctor et emergo«, kar bi pomenilo: delaj in se trudi, obenem pa bodi pripravljen, da se rešiš. Pravijo, da se je Amsterdam, zgrajen na mostičih, razvil na slankih. Znan je pregovor, da je bog ustvaril Holandca, Holandec pa Holandijo.

Znanost si prizadeva preoblikovati podobo zemlje. Gorske verige ne morejo več biti neprebodne pregraje med državami; skozi gore vodijo železniški predori, nad njimi letajo aeroplani. Iz drobovja zemlje dvigajo premost, petroleje, kovine. Vodna sila se zbira v ogromnih pregradah, da poganja električne centrale, ki prenašajo na vse strani luč, toploto, besedo, glasbo, silo. Atom, ki si mu dali to ime, ker da je nedeljiv, so razkrojili še na manjše dele; in strahotne energije, ki jih ima v sebi, bodo koristile narodom.

Napredka ne bodo na njegovi poti ovirali ne mrz ali vročina, ne višine ali daljine, ne vode ali gore.

V l. 1800 so v zahodni Evropi in severni Ameriki osnovne gospodarske panoge — kmetijstvo, ribištvo — zaposlovale 80% ljudi, obrt in industrija 10%, trgovina in uprava 10%. Danes je v teh deželah razmerje drugačno: 20% ljudi se bavi s kmetij-

magala narodo in ustvarila narodo. Ne gore, ampak duh je dolečal narodne meje. Kako modri, pametni, zavedni in globoko etični so Zupančičevi verzji:

Kje, domovina, si? Ali na poljih teh? Se pod Triglavom, okrog Karavanek? Hotel nekde sem, da bi se razširila — glej, in zdaj vidim: sinja, brezmejna si, v daljo kot seme razširjaš svoj plod. Boš jih kot lastavice k sebi priklicala? Kakor golobe prizvala pod krov?

Deset let po teh verzij, ob razpadu Avstrije in še poprej, je imel narod prliko, da je zahteval osvoboditev in zedinjenje ter zvezo z drugimi jugoslovanskimi narodi. Pri tem je spodbujalo in vodilo ljudi načelo samoodloče narodov. Te mu humanemu načelu je nasprotovalo načelo prirodnih zemljepisnih in gospodarskih mej; Karavanke, Julijske Alpe, Javorniki, Hruškov, razvodja med Save in Soco oziroma Jadranskim morjem ne določajo naše meje in našo usodo. Načelo prirodnih mej, ki ga je vodila šovinistična straža, je postajalo kar smešno. Neki italijanski vseučiliški profesor geografije je n. pr. takole dokazoval, da je Dinarsko gorstvo meja med Jugoslavijo in Italijo: Pad zasuje vsako leto 4 m morja; tako bo nekot zasuto celo Jadransko morje in takrat bo italijanska zemlja segala do nove prirodne meje, do Dinarskih Alp.

Razvoj nam dokazuje, da bo sčasoma tudi glede narodnostnih mej odločilo humano načelo: saj smo že po zadnji svetovni vojni precej proti jugu in zahodu pomaknili svoje meje.

Zgodovinsko znanje brez zemljepisnega znanja je nepopolno. Ni pa dovolji, če samo vezemo zgodovinske in zemljepisne drobnarije. Mladina mora tudi doživljati načelo o medsebojnem vplivanju. Ta splošna ugotovitev mora postati del učenčevega svetovnega naziranja. V največjih zvezah s tem delom zavajna naziranja nas sedaj zanimajo, kakšna je tista naroda, s katero je imel človek že od vselej opravka, in s kakšno tehniko si jo je bilo mogoče pridobiti. Znanje zemljepisa in zgodovine brez povezave z naravoslovnimi vedami bi bilo torej še vedno nepopolno.

Največjo napako in tudi krivico pa bi delali, če bi pri p-

učevanju tehničnega razvoja mislili na človeka kot na enotno nerazčlenjeno bitje. Ne, to ni bil človek. Tako samo rečemo. To je bila družba, pa ne družba tovarišev, pač pa največkrat družba skupin v nepretrganem medsebojnem sovražnem boju. Nekateri so ukazovali, dobro živeti, uživati velike časti, drugi pa ubogati, opravljati teška dela in prenašati zaničevanje. Bil je dvojen boj: boj človeka proti narodi ter boj sužnjev, tlačanov in proletarcev proti gospodarjem. Tudi pri boju človeka proti človeku je imel tehničen napredek odločilen pomen. To je sicer že znano; v tem pogledu smo dosežili že lepe uspehe. Toda zgodovinski pouk bo dosegel svoj namen, ko se mu bo posrečilo zakoreniniti v zavesti mladine dvoje: prvič načelo napredka, drugič pa — sedaj ko nas upori več potrebnii — načelo organiziranega dela. To dvoje mora postati elementarna zavest, čut dolžnosti, volja, dejanje, osebna potreba. Kako bo to mogoče doseči, je vprašanje.

Tehnični napredek pa še ne zadovoljuje ljudi. To nam dokazuje sodobni svet. Problem je na vsak način tudi človek sam. Tudi v njem je dvoje front, biološka in humaná. In najvažnejši del humanega je etično doživljanje, etično hotenje — do narodov, do vseh ljudi, do vsakega posameznika — ter etična oblast nad samim seboj.

Naš čas nujno zahteva smetiščno vzgojo mladine. Kdo jo bo zajel, v teoriji in praksi, če ne sintetično oblikovana osebnost naprednega vzgojitelja?

Zemlja in človek — dvoje front ene celote

kar sama po sebi osvaja znanje in vse drugo, kar sprejema v šoli in življenju, in si ustvarja enotno osebnost. To pa ni tako gotovo, zato je pri tem cilju narčno vplivanje vzgoje nujno potrebno. Eno najvažnejših pedagoških pravil je, da šole pouk, ki upošteva celoto, postane vzgoja.

JOSIP DOLGAN

Za primer pogledajmo zemljepisna in zgodovinska dejstva in njihovo medsebojno učinkovanje. Če enega ne poznaš, tudi o drugem ne moreš imeti pravega znanja. Zemljepis in zgodovina sta dveje sester v svetu znanosti.

Ne varajmo se, češ da je bilo dobro in pravilno v tistih časih, ko si dobil v spričevalu iz obeh predmetov — Geographie und Geschichte — eno samo skupno oceno in bi se nam bilo čudno zdelo, če bi bil en profesor učil samo zemljepijske, drugi pa samo zgodovino. Zakaj tudi takrat je spoznaval dijak zemljo posebej; pogled na medsebojno vplivanje zemlje na človeka in človeka na zemljo pa mu je ostal zakrit. Sele ob doživljajočem pogledu na to medsebojnost se človek zamisli v mogočni razvoj dogajanj in začne o tem tudi sam razmišljati. Le tako pa se tudi mladenič ali mladenka v svojem spoznavanju sveta povzpne za stopnjo višje. Poznanje obilice drobnarštva — gora, kraljev, kraljev in diktatorjev, vojsk in ustav — čeprav je vse to kot znanje in osnova za višje spoznavanje do neke mere nujno potrebno, mu pri izpolnjevanju njegovega misljenja ne zadostuje. Pripomniti moramo tudi, da mu bo vsiljevano naziranje, neziranje na povelje, več škodilo, kot koristilo, ker ga bo odbijalo.

Najprej je bila zemlja. Poleg običajne razdelitve svetovne zgodovine na veke so v rabji tudi zgodovinske dobe z zemljepisnimi imeni: prvici doba velikih rek Nila, Evfrata in Tigrisa, Inda in Gangesa ter Rumene in Sinje reke; drugič sredozemska doba z Grčijo in Rimom; tretjič atlantska doba z velikimi odkritji v petnajstem in šestnajstem stoletju s kolonialnimi imperiji Španjo, Portugaliko, Francijo, Britanijo in Nizozemsko; četrtič tihomorska doba z orjaskimi tekmovalkami Kitajske, Rusije, Japonske in Zedinjenimi državami Amerike.

Vsaj v najstarejših časih je zemlja edini odločujoči stvarnik bogate obiljedenosti. Na zemlji-

plave ogromne plohe, ki se ulivajo v določenih časih na abesinsko in obekvatorsko višavje. Nilu gre zahvala, da je Egipt že tisočletja kot zelen reženj, položen na rdeč pesek obširne puščave.

Isto velja za Evfrat in Tigris, ki sta nanosila rodovitno zemljo po Mezopotamiji, tej drugi zibelki omike. Podobno je z Nigrom — čeprav ne v taki meri — katerega so nekateri imenovali Sudanski Nil; v njegovi kotlini so že od nekajd prebivale velike množice ljudi kljub vojskam in lovu na sužnje.

Clovek se na zemlji vedno bolj udeležuje. Moral si je tudi sam prizadevati, da je iz zemlje, še tako rodovite, izvažal potrebščine. Nastalo je orodje, z njim vred se je razvijal človekov um, na svetu so se množili izdelki njelice drobnarštva — gora, kraljev, kraljev in diktatorjev, vojsk in ustav — čeprav je vse to kot znanje in osnova za višje spoznavanje do neke mere nujno potrebno, mu pri izpolnjevanju njegovega misljenja ne zadostuje. Pripomniti moramo tudi, da mu bo vsiljevano naziranje, neziranje na povelje, več škodilo, kot koristilo, ker ga bo odbijalo.

Najprej je bila zemlja. Poleg običajne razdelitve svetovne zgodovine na veke so v rabji tudi zgodovinske dobe z zemljepisnimi imeni: prvici doba velikih rek Nila, Evfrata in Tigrisa, Inda in Gangesa ter Rumene in Sinje reke; drugič sredozemska doba z Grčijo in Rimom; tretjič atlantska doba z velikimi odkritji v petnajstem in šestnajstem stoletju s kolonialnimi imperiji Španjo, Portugaliko, Francijo, Britanijo in Nizozemsko; četrtič tihomorska doba z orjaskimi tekmovalkami Kitajske, Rusije, Japonske in Zedinjenimi državami Amerike.

Vsaj v najstarejših časih je zemlja edini odločujoči stvarnik bogate obiljedenosti. Na zemlji-

plave ogromne plohe, ki se ulivajo v določenih časih na abesinsko in obekvatorsko višavje. Nilu gre zahvala, da je Egipt že tisočletja kot zelen reženj, položen na rdeč pesek obširne puščave.

Isto velja za Evfrat in Tigris, ki sta nanosila rodovitno zemljo po Mezopotamiji, tej drugi zibelki omike. Podobno je z Nigrom — čeprav ne v taki meri — katerega so nekateri imenovali Sudanski Nil; v njegovi kotlini so že od nekajd prebivale velike množice ljudi kljub vojskam in lovu na sužnje.

Clovek se na zemlji vedno bolj udeležuje. Moral si je tudi sam prizadevati, da je iz zemlje, še tako rodovite, izvažal potrebščine. Nastalo je orodje, z njim vred se je razvijal č

PISMO MRAČNJAKA

Na Golčavi, novembra 1955

Dragi Tone!

Veš, da redko pišem. Se bolje in odkritostneje; zelo nerad pišem pisma. Clovek piše dnevnike, priprave, govore, lepave, uradne dopise, izpolnjuje statistične liste in potrudi se šolanju za prejemanje otroških doklad, pa se tega pisanja kmalu naveliča. To skušaš sam, kajti vem, da Ti nisi prihranjene vice tega Birokracijevoga vesolja. V drugem grmu je zajec: ohladil bi se rad, kamor koli stresel, kar se je nabralo v meni dolej, in spet sproščeno zadihal. Če si Ti tarča, odpusti; morda boš med vrsticami našel kaj, kar poznaš tudi iz svoje prakse.

Zadnjih sem nesrečno odprl dnevnik na nepopisani strani in med prsti mi je oblezal list iz šolskega zvezka. Pobožno sem ga položil nazaj in hotel odpreti dnevnik tam, kjer bi moral vpisati svojo uro. Iz prakse namreč vem, da nekateri razredniki iz tradicionalne pozabljivosti uporabljajo dnevnik svojega razreda tudi za privatni poštni nabiralnik in ni lepo, če vdrš nenadoma v kolegovovo intimno življenje. Pa so mi le oči obstale na monotono popisanem listu. Najprej sem si pomel oči, pogledal, jih spet zaprl in znova poškčil na papir. Fata morgana ni izginila: še vedno sem videl petdeset stankov v čudoviti slovensčini: U ljuden učence se nesme pre tepati u šoli.

Čutil sem, da defile barv na mojem obrazu ni bil počasnejši kakor pri kameleonu, ko sem vprašal prizadete tovariša v zbornici, kakšno korist imata zdaj od in učence od te predpotopne metode.

»To predpotopno? To vendar delajo tudi Zemljanka in Geni in Hvastjale!

Kot znanec so padali primtki slavni profesorjev v našem okraju. Saj veš, človek je samo strožmašter, on pa je svoj študij končal na univerzi v rednem roku, diplomiral je in strokovni profesorski izpit ima moži za seboj. Tudi nekaj let službe.

To, da ima učence očeta pijanca in mater razuzdanko, da mora doma upravljal do trde noči in zjutraj navsezgodaj najbolj težak dela, da ga je življenje ogoljufalo za vse sončne dneve mladosti, to ga sploh ne zanima.

»Saj to je smešno početje! In kaj morem jaz za to, če je oče pijanec? Jaz vendar ne pijem!

»Pa vendar otroka, čigar domačega okolja ne poznate, ne morete uspešno učiti, voditi in vzgajati! Včasih je pa ne treba tudi razumeti, zakaj počne vse tisto, česar ne bi smel.«

Zdaj je bila mera polna. Kratko in jedrnatu nam je vsem skupaj zabrusil:

»Najprej naj me plačajo, kot se spodobi! Delo, delo, delo! Jaz pa pravim: plača, plačala! Pristridi sem mu v mislih. Res mi dela nikoli ni manjkalo, pa tudi tega še ne pomnim, da bi imela žena tiste katastrofalne zadnje dneve v mesecu kakšen božjak v blagajni. Na glas sem pa mislil tako, kakor mislim vedno:

»Samo kdor veliko dela, lahko zahteva tudi večjo plačo.«

En sam stavek si je zapomnil iz Cankarja: »Idealizem nič ne nese... so sitnosti z njim... Če bi njemu danes dali trideset metaljev na mesec, bi se potikal na svojo diplomu, na svoj akademski naslov in njegovih zahter bi ne bilo konca.«

Grozno respekt imam pred akademskimi naslovi. Tudi pred pr. Tak respekt, da vse tisto težko delo, ki spada v rubriko »kultura in prosveta«, nam napravim, kajti ne gre, da bi človek v lakostni čevlji hodil po blatu. Ampak: naj si natalene že kakšna dva nalona in naj se zanje v kabinetu pa naj tam študira Mojzeov prehod skozi Rdeče morje. Kaj le hodi med mehke otroške duše s svojim kleklim sročem? Učitelji ne dela za plačo, denar od nie živi; poštenovalnem učitelju njegovega dela nihče plačati ne more.

10. seznam (nadaljevanje)

PROFESORJI SRED. Š.
 Ambroz Jožica nameščena na n. g. Studenci - Maribor.
 Fio Jože z II. gimn. na klasično gimn. v Mariboru.
 Galč Franc z gimn. v Stični vpoklican v JLA.
 Hartman Bruno dodeljen na učiteljske v Mariboru.
 Hočevar Jože z gimn. v Radljah ob Dravi vpoklican v JLA.
 Ingolič Anton s klas. gimn. v Mariboru na klas. gimn. v Ljubljani.
 Jenko-Matek Zdenka z gimn. v Kamniku na TSS v Ljubljani.
 Kolar Anton z II. gimn. v Celju na n. g. v Rogoški Slatini.
 Križ Radmila s I. gimn. v Domžalah po prošnji razrešena 31. 8. 1955.
 Kravanja-Kavčnik Vera redno nameščena na n. g. v Cerklju.
 Križ Radmila s I. gimn. na I. gimn. v Mariboru.
 Lavnič Dimitrija z XII. gimn. na VIII. gimn. v Ljubljani.
 Lekić Tatjana z gimn. na Cetinju na V. gimn. v Ljubljani.
 Lipko Franjo, dipl. pravnik, dodeljen Ekonomski sred. š. v Mariboru.
 Ljubič Barbara z Ekon. sred. š. v Ljubljani v Zagreb.
 Maher Dušan z gimn. v Ravnah na Kor. vpoklican v JLA.
 Matekovič Blaž hon. nam. v okr. Ljubljano.
 Mavc Franc dodeljen za namestitve v okr. Trbovlje.
 Meula Vladimir dodeljen VI. gimnaziju v Mariboru.
 Miheleč Nada z n. g. v Polhovcemgradu v Novo mesto.
 Navinšek Emil z gimn. v Kopru vpoklican v JLA.
 Paj Ivan nameščen na srednji glasb. š. v Mariboru.
 Pen Genza zač. hon. dodelitev v okr. Maribor.
 Praprotnik dr. Anton z VIII. gimn. na II. gimn. v Ljubljani.
 Prilipčanec Franjo z gimn. na VII. gimn. v Mariboru.
 Priol Nevenka z n. g. v Hošah na n. g. Tezno-Maribor.

PROFESORJI SRED. Š.
 Ambroz Jožica nameščena na n. g. Studenci - Maribor.
 Fio Jože z II. gimn. na klasično gimn. v Mariboru.
 Galč Franc z gimn. v Stični vpoklican v JLA.
 Hartman Bruno dodeljen na učiteljske v Mariboru.
 Hočevar Jože z gimn. v Radljah ob Dravi vpoklican v JLA.
 Ingolič Anton s klas. gimn. v Mariboru na klas. gimn. v Ljubljani.
 Jenko-Matek Zdenka z gimn. v Kamniku na TSS v Ljubljani.
 Kolar Anton z II. gimn. v Celju na n. g. v Rogoški Slatini.
 Križ Radmila s I. gimn. v Domžalah po prošnji razrešena 31. 8. 1955.
 Kravanja-Kavčnik Vera redno nameščena na n. g. v Cerklju.
 Križ Radmila s I. gimn. na I. gimn. v Mariboru.
 Lavnič Dimitrija z XII. gimn. na VIII. gimn. v Ljubljani.
 Lekić Tatjana z gimn. na Cetinju na V. gimn. v Ljubljani.
 Lipko Franjo, dipl. pravnik, dodeljen Ekonomski sred. š. v Mariboru.
 Ljubič Barbara z Ekon. sred. š. v Ljubljani v Zagreb.
 Maher Dušan z gimn. v Ravnah na Kor. vpoklican v JLA.
 Matekovič Blaž hon. nam. v okr. Ljubljano.
 Mavc Franc dodeljen za namestitve v okr. Trbovlje.
 Meula Vladimir dodeljen VI. gimnaziju v Mariboru.
 Miheleč Nada z n. g. v Polhovcemgradu v Novo mesto.
 Navinšek Emil z gimn. v Kopru vpoklican v JLA.
 Paj Ivan nameščen na srednji glasb. š. v Mariboru.
 Pen Genza zač. hon. dodelitev v okr. Maribor.
 Praprotnik dr. Anton z VIII. gimn. na II. gimn. v Ljubljani.
 Prilipčanec Franjo z gimn. na VII. gimn. v Mariboru.
 Priol Nevenka z n. g. v Hošah na n. g. Tezno-Maribor.

Trvoj Zzone

»Založba Obzorja«

»Cieiban bere«
 V začetku II. semestra bo izšla prva knjižnica zbirke »Cieiban bere« za naše najmlajše šolarje. Namen te zbirke je, nuditi učencem, ki so prebrali prve težave čitanja, zanimivo knjižnico, ki naj ga prve povede v krog ljubiteljev knjige. Knjižnica bo pomeni, sestavljajo jo naš znani mladinski pisatelj Josip Ribičič. Po nekaj izvoddov bomo poslali takoj ob izidu na vsako šolo, sprejemali bomo pa ponaročila.

Naklada je omejena zaradi pomanjkanja papirja - zato bodo takojšnja naročila pogoj za dostavo.
 Sole, narobe naše biološke slike: nak, koblice, polž, riba, golob in mačka. Slike so barvaste nalepenje na platno velikosti 70 krat 400 cm ± 650. - din. Solam jih dostavljamo brezplačno. Na zalogi imamo episkopa TOS po 30.000 din. narobe ročne zemljevide »Porhorje« in Slov. gorice - Prekmurje, ± 40. - in 60. - din. ki sta učencu nujno potrebna pri pouku.

»Faraonov praznik« opisuje praznik žetve v starem Egiptu. V istem zvezku je pod naslovom »Junaki Spartake« povest o vodji suženjskega upora proti Rimljanom.

»Boj za tabor« vsebuje velikega preseljevanja Slovanov in prvo obdobje naselitve slovenskega zemlja.

»Pogubni oblak« in »Črna smrt« opisujeta dve obdobji življenja našega ljudstva, t. j. napad koblice in epidemijo črne kuge.

»Boj za tabor« vsebuje opis bojev s Turki.
»Gradovi padajo« je povest iz dobe kmečkih uporov.
 Knjižice bodo kar najbolj primerno čtivo za pozitivne pouka, so spisane za mladino kar nam jamči avtor Oskar Hudales.

Zaradi pomenitve dostave v bodoče ne bomo več prilagali k vsaki številki pravljice ali zvezka »Bilo je nekoč« račune. Prilagali bomo le polovnice s katerimi prosimo, dostavljajte denar za zvezke iz zbirke »Pravljice« in »Bilo je nekoč«. Od časa do časa pa bomo dostavljali našim poverjenikom, občinskim, učiteljskim društvom, pregled stanja dostave zvezkov in plačli posameznih šol. Prosimu, da na sestankih pregledate te sezname. Račune bomo pošiljali le na izrecno željo, če je račun potreben za knjiženje izdatka.

Prosimu, upoštevajte to!

PRIMORSKA ZALOŽBA LIPA KOPER

Najnovejše letošnje izdaje:

Rado Bordon: VEČNE ZANKE (poezija, celo platno 420 din)

Bogomir Magajna: ZGODBE O LEPIH ŽNEAH (broš. 190, polplatno 310 din)

Karel Grabljevič: ŽIVE BRAZGOTINE (polplatno 240 din)

Ivan Vouk: NA MEJNIKU DVEH SVETOV (polplatno 190 din)

Mara Hus: PO ODGONU IN DRUGE ZGODBE (broširano 120 din)

Josip Jurčič: SOSEDOV SIN (broš. 90 din)

Brodar: Jerzernik: ČINO NA SLEDI (silikanca, broš. 100 din)

Še letos:
 Henrik Slenskewicz: MALI VEZEV

PRIMORSKA ZALOŽBA LIPA KOPER, Trg Brolo, telefon 172

Premestitve, namestitve

10. seznam (nadaljevanje)

PROFESORJI:
 Ciglič Zvonimir z glasbene šole Ljubljana-Moste v Subotico.
 Kurent Ivica z glasbene š. Ljubljana-Moste na glasbeno š. v Litiji.
 Planinc Stefan dodeljen v okr. Kranj.
 Ostrovska Milica dodelitev v okr. Maribor.
 Pavlič Jože nam. na gimn. v Kocjevu.
 Preskar Ivan iz org. enote upr. org. obč. ljud. odb. Brežice na n. g. Artiče.
 Renko Srečko na Ekon. sred. š. v Kopru po prošnji razrešena 30. 9. 1955.
 Vedenjak Marija z XII. gimn. v Ljubljani na gimn. v Novi Gorici.
 Welinger Albin nameščen na glasbeni šoli v Trbovljah.
 Zalar Ing. Bogdan zač. hon. nam. za poučevanje mat. in fiz. v okr. Celje.
 Zupan Olga namest. na gimn. v Brežicah.

PREDMETNI UČITELJI:
 Eisenbranko iz JLA dodeljen na gimn. v Brežicah.
 Golja Dragan iz JLA dodel. v okr. Maribor.
 Martelanec Vladimir s čebebarske š. pri GZZ na kmetijsko gospodarsko šolo v Ljubljani.
 Medved Martina z gimn. v Trbovljah na n. g. v Zagorju ob Savi.
 Sedlak Dušan z n. g. v Dornberku v Pariz, NRH.
 Podlipnik Zofija hon. nameščena na n. g. v Zireh.

STROKOVNI UČITELJI:
 Benedik Vita z glasb. š. v Domžalah na glasb. š. v Ljubljani.
 Gorup Marija na kmet. gospodarski šoli v Duholjah po prošnji razrešena 30. 9. 1955.
 Gregurina Jerka hon. nameščena na niž. glasb. š. v Brežicah.
 Kovačič Ela iz VPD v Radečah pri Zid. mostu na VGS v Grobljah.

ZVOJNELEK:
 Goršek-Rubin Janja hon. nam. v otr. vrtcu v Beltincih.
 Leva Hermina nameščena v otr. vrtcu na Gradcu okr. Murska Sobota.
 Lombar Danica dodelitev občini Trzica.
 Perak-Sebenik Anka nam. v okr. Ljubljana.
 Peričič Marija nameščena v otr. vrtcu v Kobardu.
 Poper Brigita nameščena v otr. vrtcu v Moravcih.
 Povh Sonja dodel. za pomožno vzgojno delo v Zavod za gluho mladino v Portorožu.
 Sinreich Bernarda dodeljena v okr. Murska Sobota.
 Skočir Marija nameščena v otr. vrtcu v Tolminu.
 Sinigoj Romana namest. v okr. vrtcu v Novi Gorici.
 Zadnik Vida namešč. kot hon. upravnica vrtca v Kopru.
 Zregant Milka z os. š. Lipo-glav Borovnicu.
 Krasnik Jelina iz doma Titove Sedlar Jerka z n. g. v Dorn-Trbovljah na os. š. v Piranu.

11. seznam

UČITELJI:
 Babnik Terezija iz Mengša v Tunjici, obč. Kamnik.
 Beguš Marija nameščena na os. š. v Križah, obč. Trzica.
 Bojnec Katarina na os. š. v Hočdožu.
 Boškin Ana z os. š. v Šempetru na OLO - tajništvo za prosveto in kulturo Gorica.
 Bregant Olga z os. š. Lipo-glav v Borovnicu.
 Breška Olga z Rakične na os. š. na Vrhniki.
 Brunec Ludvik postavljen za upravitelja os. š. v Turinšču.
 Buh Marija iz dij. doma v Tomaju na os. š. v Senoščah.
 Čurin Gertruda hon. nam. na os. š. Hradek.
 Drev Sonja iz Preserja v Ihan.
 Duh Marija namešč. na os. š. v Tešanovcih.
 Erjavc Marija z os. š. v Vre-menu v okr. Kranj.
 Golja Marija iz mladinskega doma v Veržuju v okr. Maribor.
 Gorjup Olga z gimn. v Kamniku na n. g. v Domžalah.
 Guštin Rozalija z II. os. š. v Trbovljah na os. š. v Piranu.
 Hosnar Bogdana nameščena na os. š. Ljubljana-Spodnja Sliška.
 Hude Ljudmila iz Višnje gore v Šmarje, obč. Grosuplje.
 Jovanovič Danijela z osn. š. Ljubljana-Sentvid na os. š. narodna učiteljska šola Tomišel v Ljubljani.
 Juvan Majda ostan. na os. š. Zivko Vinko z II. gimn. na učiteljske v Mariboru.

STROKOVNI UČITELJI:
 Besič Josip z učiteljske v Der-ventu na n. g. v Vrhniki.
 Bradac Božljka nam. v okr. Ma-ribor.
 Hrnigman Kristina dodeljena dijaškemu domu v Stični.
 Kožuh Milena nam. v okr. Ljubljana.
 Markušek Francka dodeljena gimn. v Trbovljah.
 Paj Ivan hon. nam. v okr. Maribor.
 Selčič Erna z želez. industr. š. na vaj. š. kovinske stroke v Mariboru.
 Senekovič Marija dodeljena niž. š. gimn. v Jaremini.
 Skofec Oskar hon. nameščen na glas. š. v Slovenski Bistrici.
 Stern Klara iz gospod. tečaja v Mariboru v zavod za napredno gospodarstvo v Ljubljani.
 Verdnik Franjo na vaj. š. raznih strok v Ljubljani na vajensko šolo Zdravstva gradniških podjetij LRS v Ljubljani za upravitelja šole.

UČITELJI:
 Matek Karolina dodeljena zač. hon. v okr. Murska Sobota.
 Krasnik Jerka iz doma Titove mladine v Ljubljani na VIII. gimnaziju v Ljubljani.
 Kristan Judita iz Rodika v Mengša iz Mengša na os. š. Ljubljana-Vič.
 Knyčenko-Streljak Danica dodeljena v okr. Maribor.
 Kunaver Rajko iz Podtabora na os. š. Loke obč. Kamnik.
 Štanič Oskar hon. nameščen na glas. š. v Slovenski Bistrici.
 Stern Klara iz gospod. tečaja v Mariboru v zavod za napredno gospodarstvo v Ljubljani.
 Verdnik Franjo na vaj. š. raznih strok v Ljubljani na vajensko šolo Zdravstva gradniških podjetij LRS v Ljubljani za upravitelja šole.

UČITELJI PRAKTIČNEGA POUKA:
 Černec Ana dodeljena os. š. Tezno in Pobrežje.
 Memon Ciril na vajen. šolo v Kopru.
 Napret Ljudmila hon. na gospod. šolo v Hrastniku.
 Kot predavatelj za predvojaško vzgojo so bili sprejeti v honorarno službo:

UČITELJI PRAKTIČNEGA POUKA:
 Černec Ana dodeljena os. š. Tezno in Pobrežje.
 Memon Ciril na vajen. šolo v Kopru.
 Napret Ljudmila hon. na gospod. šolo v Hrastniku.
 Kot predavatelj za predvojaško vzgojo so bili sprejeti v honorarno službo:

UČITELJI PRAKTIČNEGA POUKA:
 Černec Ana dodeljena os. š. Tezno in Pobrežje.
 Memon Ciril na vajen. šolo v Kopru.
 Napret Ljudmila hon. na gospod. šolo v Hrastniku.
 Kot predavatelj za predvojaško vzgojo so bili sprejeti v honorarno službo:

UČITELJI PRAKTIČNEGA POUKA:
 Černec Ana dodeljena os. š. Tezno in Pobrežje.
 Memon Ciril na vajen. šolo v Kopru.
 Napret Ljudmila hon. na gospod. šolo v Hrastniku.
 Kot predavatelj za predvojaško vzgojo so bili sprejeti v honorarno službo:

UČITELJI PRAKTIČNEGA POUKA:
 Černec Ana dodeljena os. š. Tezno in Pobrežje.
 Memon Ciril na vajen. šolo v Kopru.
 Napret Ljudmila hon. na gospod. šolo v Hrastniku.
 Kot predavatelj za predvojaško vzgojo so bili sprejeti v honorarno službo:

UČITELJI PRAKTIČNEGA POUKA:
 Černec Ana dodeljena os. š. Tezno in Pobrežje.
 Memon Ciril na vajen. šolo v Kopru.
 Napret Ljudmila hon. na gospod. šolo v Hrastniku.
 Kot predavatelj za predvojaško vzgojo so bili sprejeti v honorarno službo:

UČITELJI PRAKTIČNEGA POUKA:
 Černec Ana dodeljena os. š. Tezno in Pobrežje.
 Memon Ciril na vajen. šolo v Kopru.
 Napret Ljudmila hon. na gospod. šolo v Hrastniku.
 Kot predavatelj za predvojaško vzgojo so bili sprejeti v honorarno službo:

UČITELJI PRAKTIČNEGA POUKA:
 Černec Ana dodeljena os. š. Tezno in Pobrežje.
 Memon Ciril na vajen. šolo v Kopru.
 Napret Ljudmila hon. na gospod. šolo v Hrastniku.
 Kot predavatelj za predvojaško vzgojo so bili sprejeti v honorarno službo:

Premestitve, namestitve

Vranci Danilo z os. š. na Kapli na n. g. v Rušah, Vogelnik Elizabeta z os. š. v Brezje-Maribor, Vrhnjak Stefanija z 8-letne š. Martin pri Vurberku na os. š. Zlateška vas, Viršek Stanislav z vaj. š. avtomobila, strok. v Sentvidu nad Ljubljano v dom vajen. š. »Gradiš« v Ljubljani.

Profesorji sred. š.

Abram Ciril hon. nam. na VIII. gimn. v Ljubljani, Butalo-Christof Zlata z vaj. š. za razne stroke v Ljubljani na XII. gimn. v Ljubljani, Kropivnik dr. Rudolf, upokojenec, hon. na VI. gimn. v Ljubljani, Lekić Danilo iz Cetinja na III. gimn. v Ljubljani, Murnik Ciril z n. g. na Bledu na razpolago OLO Trbovlje, Noč Ivanica iz dij. doma v Kranju na razpolago OLO Ljubljana, Praček Marjan nam. na n. g. v Kranjski gori, Sifer Franc z gimn. v Skofji Loki upokojen v JLA, Silvester Cvetka nam. na n. g. v Sevnici ob Savi, Skalar Maksimilijan s srednje glasb. š. v Ljubljani na glasb. š. Koper, Velikonja Breda hon. nam. na gimn. v Ravnan na Koroskem, Vodopivec-Pevec Lovorka nam. na ESS v Kopru, Zwitter Majda dodeljena II. gimnaziji v Ljubljani, Znidar Zoran z učiteljskega v Tokminu na glasbeno šolo Ljubljana-Vič, Kežar Josko hon. nam. na n. g. v Prevaljan.

Predmetni učitelji:

Andolšek Marija nam. na gimn. v Postojni, Baukart Jan, upokojenec, hon. na klas. gimn. v Mariboru, Črničev Katarina, upok., hon. na X. gimn. v Ljubljani, Knežič Peter dodeljen I. gimn. v Mariboru, Kobi-Matežič Maria na n. g. v Zreču po prošnji razrešena 30. sept. 1955, Kosi Ema, upokojenka, hon. na klasični gimn. v Mariboru, Pehani Milena, upok. hon. na VI. gimn. v Ljubljani, Puhr Viktorija, upok. hon. na X. gimn. v Ljubljani, Rismal Melhior, upokoj., hon. na VII. v Ljubljani, Rojec Vladimir, upok. hon. na XII. gimn. v Ljubljani, Ruznik Maria, upok., hon. na VI. gimn. v Ljubljani, Tomažič Ivan, upok., hon. na XII. gimn. v Ljubljani, Turšič Rudolf imenovan za v. d. ravnatelja na n. g. v Tomaju Bizjak Oskar učitelj strok. uč. praktičnega pouka z želez. industr. v Mariboru na vaj. š. za avtomobilske stroke v Mariboru, Gornišček Anica hon. nam. na glasbeni šoli v Novi Gorici,

Majhenč Vera strok. uč. z osn. š. v Zireh na knjižniško šolo v Poljčah, Osterman Peter, str. uč., z n. g. v Zireh na razpolago SPK OLO Kranj.

Vzgojitelji:

Bakan Olga hon. nam. v otr. vrt. v Lendavi, Dovžak Zora dodeljena otr. vrt. za kostno TBC Sempeter, Fink Sonja dodeljena otr. vrt. v Krškem, Kalshek Ivanka ponov. sprejeta in nam. v otr. vrt. Slatina Radenci, Leba-Glavač Anica hon. nam. v otr. vrt. v Lendavi, Lušin Antonija v intern. žen. obrt. š. v Kopru — odpoved in razrešitev s 30. XI. 1955, Marc Milena hon. v dom. Malde Vrhovnikove v Ljubljani, Marinko Kristina dodelj. otr. vrt. v Lendavi, Pačlavc Ivanica dodelj. otr. vrt. Valvarjeva ulica, Maribor, Pintarič Nada dodeljena otr. vrt. Nova vas, Maribor, Winkler Marija hon. nam. v okr. Ptuj, Rodi Marija hon. negovalka dodeljena otr. vrt. Vinski vrhovi.

13. seznam

UČITELJI:

Batič Sonja z os. š. Zadlazi-Čadrag-Poljanski Ravne na os. š. Kanalski Lom, Bernetič Evira, namestitvev na os. š. v Murski Soboti, Bizjak Tomaz v dijaškem domu v Ceretanem, vpoklican v JLA, Brecej Milka z os. š. v Izoli na n. g. v Izoli, Breznik Franc z os. š. v Smartnem ob Dreti, vpoklican v JLA, Cobal Stanislav, namestitvev na os. š. Duh na Ostrem vrhu pri Sevnici ob Dravi, Divjak Milan, namestitvev v okr. Ptuj, Dobovišek Rudolf z n. g. v Rogasški Slatini k. obč. ljudsk. odb. Rogasška Slatina, Ferlic Antonija z os. š. v Senožčan na os. š. Podgrad-Potok, Florjan Marija, nameščena na os. š. Dobje, Gorič Marija, hon. namešč. v okr. Murska Sobotica, Grešak Franc, dodeljen os. š. v Hrašniku, Ornek Jožica z os. š. Tače oziroma Vrabče, na razpolago OLO Gorica, Hiebec Rado z 8-letne š. v Jurjevskem dolu, vpoklican v JLA, Irgolič Vida hon. nam. na os. š. v Gornji Radgoni, Jan Ljudmila z n. g. v Vojniku na os. š. v Braslovčah, Jazbinšek Anica, hon. nam. na os. š. Dol pri Hrašniku, Jelen Dragica dodeljena os. š. v Andrejcih (MS), Joha Kristina, hon. nam. na os. š. v Ljutomeru, Jurman Helena nameščena na os. š. v Braslovčah, Kavčič Franc, uč. v pok., hon. nam. na n. g. v Limbušu, Knafelj Franjo dodeljen vzgoj. šoli v Veržeju, Kocijan Ivan namešč. na n.

g. v Lenartu v Slovenskih Goricah, Kolarič Josip, uč. v pok., hon. nam. na os. š. v Hodoču, Kores Jožef, z n. g. v Vojniku na I. gimn. v Celju, Korman Alojzija, uč. v pok., hon. nam. na os. š. v Rušah, Kuralet Jolanda, namestitvev v okr. Kranj, Lešnik Josip, uč. v pok., hon. nam. na n. g. v Slivnici pri Mariboru, Ležan Avgust, na os. š. v Vuzenici, upokojen s 30. 9. 1955, Ljsjak Amalija nameščena na os. š. v Desklah pri Anhovem, Marvin Stanislava z os. š. v Tomaju na os. š. Vrabče, Matelič Marija z os. š. Pečine na os. š. Grahovo ob Bači, Mejovšek Rado, uč. v pok., hon. nam. na n. g. v Slivnici pri Mariboru, Mevlja Spela, hon. namešč. na os. š. Ljubljana-Vič, Mlakar Leopold z os. š. na Sladki gori, upoklican v JLA, Nedelko Hilda, uč. v pok., hon. nam. v dijaškem domu v Mariboru, Peče Ivan z niž. gimn. Pobrežje na IV. gimn. v Mariboru, Petrovič Nada iz Veržeja na os. š. Runc pri Ivanjkovcih, Plišaver-Viščaj Magda z os. š. na Bianci na razpolago OLO Trbovlje, Potokar Antonija hon. nam. na os. š. Poljsnik, Povh Hedvika, uč. v pok., hon. nam. na os. š. v Venčeslju, Povh Stanko, uč. v pok., hon. nam. na os. š. v Venčeslju, Ravnek Rudolf z os. š. Bohor, v dijaški dom Šmarje pri Jelšah, Sajovic Marija hon. nam. na os. š. na Loki pri Zagorju, Smrekar Lidija z os. š. Grahovo Obč. LO Tolmin na razpolago Obč. LO Idrija, Strah Ana hon. nam. na os. š. v Gornji Radgoni, Sunyog Rozalija, dodeljena osn. š. v Domaniševcih, Tiba Ota z os. š. v Zalcu na nižji gimn. v Vojniku, Tomič Marija, hon. nam. v okr. Novo mesto, Toros Gertruda iz Trsta, na razpolago OLO Ljubljana, Trobec Marija z II. osn. š. v Trbovljah, na razpolago OLO Ljubljana, Umek Anton z osn. š. v Koprivnici, vpoklican v JLA, Urban Jože, namešt. v okr. Trbovlje na os. š. Veliki Podlog pri Krškem, Vah Kristina z n. g. v Kozjem na razpolago Obč. LO Soštanj, Velkavrh Kristina nameščena na os. š. Vedrijan pri Kopskem, Zelnik Alojzija z os. š. v Rodku v mladiški dom v Dutovju, Zalezina-Belina Kristina z osn. š. v Smarju pri Jelšah na nižji gimn. v Rogasški Slatini, Zvižet Koralna, dodeljena osn. š. v Slivnici pri Mariboru, Zveznik Magdalena, nameščena na os. š. Prevorje, Zen Franc, hon. namešč. na os. š. Jasenica pri Radečah, Zibert Tončka z n. g. v Tomaju na os. š. v Tomaju, Znidar Vida, hon. nam. na os. š. v Radečah pri Zidanem mostu, Zupeve Ana na os. š. na Vidmu pri Krškem upokojena s 30. 11. 1955.

Rodič Valerija na nižji gimn. v Trzinu, upokojena s 1. 9. 1955.

PROFESORJI:

Brecej Boža z n. g. v Lirski Bistrici na gimn. v Postojni, Brezovnik Marta, namešt. v okr. Kranj, Čeh Hedvika, nameščena na glasbeni šoli Ljubljana-Moste, Frantar Pavla z II. gimn. v Kranju na gimn. v Skofji Loki, Furjan Marjan, honor. namešt. v vzgoj. šoli v Smedniku, Gorše Sonja z n. g. v Preski na n. g. v Domžalah, Hrvatinič Zeljka na učiteljsku v Kopru po prošnji razrešena 31. 10. 1955, Kotnik Nedeljka z gimn. v Mengšu dodeljena II. gimn. v Mariboru, Milost Dušan honor. nam. na n. g. v Trzinu, Muriš Jurij, honor. nam. na n. g. v Polzebi, Negri Franika iz Celja dodeljena n. g. v Laškem, Novačan Josipina, prof. v pok., honor. nam. na I. gimn. v Celju, Pašk Anton, namešt. na gimn. Ravne na Koroskem, Poljanec Tars s sred. glasb. š. v Mariboru na srednje glasb. š. Ljubljana, Razlag Bronislava s IV. n. g. v Mariboru na gimn. Studenci-Maribor, Rakočević dr. Milan z gimn. v Postojni na I. gimn. v Ljubljani, Sone Alojzij iz prehodnega mladiškega doma v Dobrni na n. g. Dobrna, Tavčar Marija s klasične gimn. v Mariboru na n. g. v Sentilju v Sl. g., Trop Bogomila dodeljena VII. gimn. v Mariboru, Vibihač Majda honor. nam. na n. g. v Polzebi, Vok Jože honor. namešt. v okr. Celje.

PREDMETNI UČITELJI:

Costa Stana na gimn. v Trzinu se postavi za inspektorja za izvenšolsko vzgojo pri tajnistvu SPK OLO Kranj, Kežman Alojzij postavljen za upravnika prehodnega mladiškega doma v Dobrni, Matičič Pavla s IV. gimn. v Mariboru na n. g. v Limbušu, Mladovan Danica z n. g. v Sentilju v Slov. gorah na n. g. Pobrežje-Maribor, Premrov Franc, abs. slavistike na VPS, namešt. v okr. Kranj, Rankel Milena, abs. angli. na VPS, namešt. v Sečoveljah, OLO Koper, Silvnik Anton dipl. ris. na VPS, nam. v okr. Celje, Srebotnik Iva, abs. angli. na VPS, hon. nam. v občini Soštanj.

STROKOVNI UČITELJI:

Bevc Emil na glasb. šoli v Piranu, razrešen s 30. 11. 1955, Hronot Jože s kmetijske šole v Poljčah na Višji gospodinjstvo š. lo v Groljah, Janežič Marija z n. g. v Sevnici ob Savi na gimn. v Trbovljah, Natek Matjaž, diplomant SFS, namešč. na n. g. v Velenju, Svetec Vera dodeljena gospodinjstvenemu tečaju v Mariboru, Štorban Milan honor. namešt. v okr. Trbovlje.

NOVE KNJIGE

KNJIZICA ČEBELICA

(Cena: broš. 50 din, kart. 110 din)

1. zvezek: LONČEK KUHAJ — razprodana
2. zvezek: E. Peroci: MOJ DEŽNIK JE LAHKO BALON — razprodana
3. zvezek: Kathryn Jackson: ESKIMČEK — knjižnica je že izšla.
4. zvezek: POVODNI MOŽ — slovenska ljudska pravljica je že izšla.

KNJIZICA SINJI GALEB

1. in 2. zvezek: T. Seliškar: POSADKA BREZ LADJE — v ponatisu
3. zvezek: E. Kästner: PIKICA IN TONČEK — v ponatisu, izide v mesecu januarju 1956. leta
4. zvezek: I. Carnkar: CRTICE — izide konec meseca decembra.

CICIBANOVA KNJIZNICA

- R. Branko: ZAMORČEK IN LADJICA (cena broš. 95 din, kart. 150 din)
 — MOJI PRIJATELJI — slikanico ilustrirala Ruža Pišanc (100 din)
 — NAŠE IGRE — slikanico je ilustrirala M. Stupica (cena 90 din).

KNJIZNICA ZA ŠOLARJE

- D. Maksimovič: POMLADNA PESEM — zbirka pesmi (cena 90 din)
 H. Christian Andersen: SNEŽNA KRALJICA — izbor najlepših Andersenovih pravljic (cena 370 din).

Založba MLADINSKA KNJIGA

Berite

„LJUDSKO PRAVICO“

in obveščeni boste o vseh kulturnih, gospodarskih in političnih dogodkih doma in po svetu.

Vsem prosvetnim delavcem

se iskreno zahvalujemo za pomoč in sodelovanje v letu 1955. Ob vstopu v novo leto, ki naj založbo povsem poveže s prosvetnimi delavci, da bodo tako člani sosveta, učiteljska društva in posamezniki občutili, da je založba res njihova, tako kakršno sami hočejo, želimo prav vsem **srečno 1956 leto**

Za novo leto nudimo VSEM CITATELJEM »PROSVETNEGA DELAVCA« IZREDNO MOŽNOST NAJUGODNEJŠE NABAVE vseh izdaj naše založbe, ki smo jih razdelili v zbirke in jim do skrajnosti znižali cene. Naročniki plačajo v mesečnih obrokih po najmanj 300 din.

Zbirke naročite na naslov: Založba Obzorja, Maribor, Maistrova ul. 5. Račun pri št. 64-KB-4-2-167. Na ta račun nakazujete tudi denar.

Zaradi evidence prosimo, da priložite naročila spodaj natisnjeni kupon, ki ga prosimo, izrežite

I. zbirka: NAŠA DOBA

M. Kranjc: NEKOČ BO LEPŠE
 Hieng, Bohanec, Kovačič: NOVELE
 Pavese in drugi: OSEM ITALJANSKIH NOVEL
 Jack London: BELE SAMOTJE
 Sodobne francoske novele, zbral Boris Grabnar: POTOVANJE
 Steinbeck in drugi sodobni ameriški pisatelji: TJA IN NAZAJ
 A. Ingolič: SONČNA REBER
 Potrč: GORICE

Redna cena 3575 din
 Izredna cena 2100 din

III. NAŠI KRAJI IN LJUDJE

Potrč: GORICE
 Ingolič: LUKARJI
 Ingolič: CLOVEK NA MEJI
 Ingolič: SONČNA REBER
 Kranjec: NEKOČ BO LEPŠE
 Hofman: VRABČKI
 Pahor: VILA OB JEZERU
 Filipič: POHORSKI BATALJON
 Boršnik: POGOVORI S PESNIKOM GRADNIKOM
 Dr. Mahnič: OTON ZUPANČIČ
 Godina: KRIVDA JARČEKOVE KRISTINE

Redna cena 3895 din
 Izredna cena 2100 din

II. PREVODI

Traven: OBRALCI BOMBAZA
 Adamič: IZ DVEH DOMOVIN
 Lalič: SVATEA
 Scott: IVANHOE
 E. Lučka: SPANSKA INKVIZICIJA
 Rolland: MICHELANGELO
 Wells: VELIKANI PRIHAJAJO
 London: BELE SAMOTE

Redna cena 3445 din
 Izredna cena 2100 din

IV. ZA MLADINO IN STARŠE

Vresnik: LISKO Z GORA
 Svajener: JUNAK NA KOLCIH
 6 ZVEZKOV PRAVLJIC — kartonirane — razne številke
 Šilih: VZGOJNA SREDSTVA V DRUŽINI
 K. May: SUZNI — 12 zvezkov

Redna cena 3420 din
 Izredna cena 2100 din

Kupon ZO
 za naročilo knjige
 za novo leto 1956

Ugodnosti nakupa trajajo do konca januarja 1956. Pohitite — izpopolnite svojo in druge knjižnice. Podrobni opisi naših izdaj so v brošuri »Naše delo in naš program«, ki smo jo poslali vsem šolam.

Založba OBZORJA v Mariboru